

ONZE
VOGELS

51^E JAARGANG N^O 4, APRIL 1990

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

use!

De /

VOGELS

ISSN 0030-3224

IN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
HARZERS aan: M.A. Paans, Leeuwerik 78, 5165 KZ Waspik.
KLEURKANARIES aan: F.M. Verschuur, Alb. Grootin. 17, 1412 EL Naarden.
VORM- EN POSTUURKANARIES aan: P.L. Huizinga, Marathonstr. 32, 7541 BM Enschede.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN AGAPORNIDEN aan: D.A. Dulvis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 8384 EA Wilhelminaoord.
TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.
GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!
Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 21 mei 1990

IN DIT NUMMER

	pag.
De Forpus papegaaijes	148
Amazona finschi finschi	152
Berschermd vogels of niet	156
De Adelaide rosella	157
Vogelgezing of luchtwegontsteking	158
Voeding	160
Klauwiertimalies	161
Nest: Noodzaak voor de vogel	162
Kweek met kleurafwijkende vlaamse gaaien	164
Grasparkieten, de kop is hoofdzaak	166
Troepalarij	168
Ontwikkeling van het vogeembryo	170
Kiemwerk	175
Laat anderen delen in je ervaringen	176
Over kleurkanaries	176
Bedrog	179
De voliere van de maand	182
Kalender	183
Keurkanaries Standaard eisen in praktijk	185
N.B.v.V. Boekenservice	190
Bondsmededelingen	191
N.B.v.V. Service	191
Ze kan haar ei niet kwijt	191

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Holland diervoeders	154
Bankestijn's, I.C.B.	170
M. Borgstein, Henk van Os	171
Beaphar	172
Keesmaat	174
Kemo-Alkmaar, Hope Farms BV	175
Vraag en Aanbod, Fauna metaalwaren BV	180
WOVO, STT, Fauna metaalwaren BV	181
GEHU, Animal, Fauna metaalwaren BV, Cédé	184
J. Heesakkers, K.B.O.F.	186
Kloeg, Orni-Mondo, Wolro, Ardi electronics	187
Rotol, Van Keulen	188
Cédé, Jaap Koopman, Engelgeer, R. Zagers	189
Rain van der Veen, Bogena, H. Dijks	190

Foto voorplaat: Forpus passerinus

Foto: John van Eerd

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

De *Forpus papegaaitjes*.

Zelden heb ik zulke lieve vogeltjes in mijn broedkooien gehad als de Grijsrug forpus en de wat kleinere Groenstuit forpus. Of ze nu per koppel of met meerdere vogels in een broedkooi werden ondergebracht, nooit waren er ruzies waarbij ze elkaar verwonden. Meestal bleef het bij dreigen en was het meningsverschil opgelost, dan zochten de betreffende vogels elkaar weer op. Oogstrelend was het om te zien hoe twee popjes, naast elkaar gezeten hun eieren bebroedden en deze gezelligheid keuvelend onderstreepten.

Menigeen zal zich afvragen of bovenstaande tekst wellicht is verdwaald uit een artikel, dat over heel andere vogels gaat dan in de titel genoemde. Bij het gebruik van moderne tekstverwerkers is dat zeker niet onmogelijk. Toch slaat

deze tekst in essentie op mijn ervaringen, opgedaan met de genoemde *Forpus papegaaitjes*.

De Grijsrug forpus (*Forpus coelestis*)

In 1984 kocht ik een koppel Grijsrug forpussen, wat in mijn ogen een koppel Groenstuit forpus was, van het nominaatras. Van deze laatste vogels waren alleen de vleugels van de man met blauw versierd en was bij de pop de kop geelachtiger. De poten waren licht van kleur.

Van de beide soorten werden ook de broedkooien en de in gebruik zijnde nestkastjes, van de vorige eigenaar overgenomen.

Binnen 4 weken lag bij de Grijsruggen het eerste ei op de laag zaagsel in de nestkast. De pop verbleef vanaf dat

moment het grootste deel van de dag binnen.

Vanaf dat moment, verbleef ook de man vaker in het nest. Van het eerste legsel waren 4 van de 5 eieren bevrucht. Na een broedtijd van 18 dagen (of waren het er 19 of 20?) kwamen ze uit. Meestal zit er enkele dagen verschil tussen het uitkomen van het eerste en van het laatste jong. Hieruit blijkt dat niet vanaf het eerste ei, maar vanaf het tweede of derde ei wordt gebroed. De warmte van het ei geeft een redelijke indicatie of de vogel met broeden is begonnen.

Bij de geboorte zijn de jongen volledig kaal, met een uiterlijk vergelijkbaar met die van hun grote zuid- en middenamerikaanse verwanten. Geen knapzakken dus.

Bij het doorbreken van de eerste veren, op een leeftijd van 10 dagen, is het

Forpus xanthops, Geelmasker forpus

verschil tussen man en pop al waarneembaar. Sommige poppen vertonen blauwe veertjes op de stuit. Toch is dit veel minder uitgesproken dan bij de man.

Kort na het uitvliegen begon de pop aan het volgende legsel. Het waren weer 5 eieren, waarvan 4 bevrucht. De 4 jongen vlogen op een leeftijd van ongeveer 30 dagen uit.

De jongelingen uit het eerste broedsel werden 2 weken nadat ze waren uitgevlogen, verwijderd. De man werd te aggressief tegenover de jonge mannen.

Na het uitvliegen zijn ze van de ouders te onderscheiden door de wat doffere kleur en de minder sprekende tekening. De snavel is aan de basis en de zijkanten roodachtig en de ogen, evenals de poten en nagels, zijn donkerder dan bij de ouders.

Na dit tweede, geregistreerde broedsel, werd de nestkast verwijderd. Omdat de

Forpus passerinus, Groenstuit forpus

Kopstudie Forpus coelestis, Grijsrug forpus.

vogels bleven baltsen, kregen ze deze een maand later weer terug.

Binnen een week werd het eerste ei gelegd van een legsel van 5.

Uiteindelijk vlogen 3 van de 4 jongen uit.

Rond de periode dat het jongste jong stierf, vertoonde de man een sterk verhoogde, seksueel gemotiveerde, activiteit. Enkele dagen ervoor was al opgevallen dat de jongen minder goed gevoerd en bedekt werden. Waarschijnlijk is er een samenhang tussen de verhoogde activiteit van de man en de broedzorg.

Na het uitvliegen sliepen deze jongen nog enkele nachten in het nest, terwijl de ouders buiten overnachtten. Na enkele dagen werden de rollen omgekeerd en sliepen de jongen buiten. Forpussen gebruiken het nest normaal niet als slaappleats. Dit in tegenstelling tot meeste andere kleine neo-tropische parkieten. (R. low).

Meermalen heb ik gekonstateerd dat de twee door mij gehcuden Forpus soorten, ook 's nachts hun jongen voerden. Vier weken na het uitvliegen van de jongen lag het eerste ei van de tweede ronde van 1985 op het zaagsel. Hierbij werd een ei gelegd van een pop uit het

Na twee jaar trouw en toewijding

eerste broedsel van 1984. Totaal bestond het legsel uit 7 eieren.

Na het uitvliegen van de jongen, 6 in getal, het bijgelegde ei was onbevrucht, werd de nestkast weer verwijderd.

Twee maanden later kregen, de toen weer drittig baltsende vogels deze terug. 5 eieren, 5 bevrucht en 5 jongen op stiek.

Daarna werd de nestkast opnieuw weggenomen.

Zeven bevruchte eieren was het resultaat van de nieuwe inspanningen van beide ouders, nadat ze na negen weken de blok weer hadden teruggekregen.

Toen voltrok zich een drama. Op een dag lag de pop zwaar verminkt, dood op de bodem van de broedkooi. Dit soort verhalen hoor je regelmatig over deze papegaaitjes. Of de man de pop heeft gedood, of dat hij zich uit puur liefdesverdriet te goed heeft gedaan aan haar vlees, zal altijd een geheim blijven. Nooit eerder echter, en ook daarna niet leidde agressie bij de door mij gehouden soorten tot mishandelingen. Steeds zorgden rituelen voor het afbouwen van de agressie. Ook nu gaf het gedrag geen aanleiding, te vermoeden dat deze dramatische ontkenning zou volgen.

'Ondanks het sterke sociale gedrag, blijft het observeren van deze vogeltjes een noodzaak'.

Meestal plaatste ik een aantal van de gefokte jongen van het lopende jaar, bij elkaar in twee kooien van dezelfde afmetingen als de broedkooien (80 x 50 x 50, 120 x 50 x 50). De overige vogels werden in een buitenvlucht geplaatst. Meerdere jaren verbleven zo 7 tot 8 vogels, soms meer mannen, soms meer poppen voor meer dan een jaar bij elkaar. Nooit waren er bijpartijen die leidde tot verwondingen. De groepen gedroegen zich als voorbeeldige clanleden. Op de bijgevoegde dia is te zien hoe twee poppen in een hoek van de broedkooi hun eieren bebroedden. Beide poppen vonden elkaar al vroegtijdig als vriendin, maar waren gekoppeld aan verschillende mannen binnen de groep. Hoewel enkele eieren bevrucht waren, is het hele experiment op niets uitgelopen. Na enkele weken werden de twee koppels uitgevangen en na controle op een verwantschap, ieder afzonderlijk in een broedkooi geplaatst.

De hiervoor beschreven groepen, bestonden uit vogels die vanaf het moment dat ze speenden, bijeen werden geplaatst.

Het incidenteel bijplaatsen van een jonge onbekende vogel, leidde niet tot problemen.

Met de Groenstuit forpus (*Forpus passerinus passerinus*), heb ik vergelijkbare ervaringen opgedaan.

Zowel in hun gedrag, als in andere aspecten vertoonden ze opvallende overeenkomsten.

De broedresultaten die ik met deze vogels haalden, waren echter veel minder uitgesproken dan bij de vorige soort.

Hoewel ook deze vogels in dezelfde broedkooi werden geplaatst en over dezelfde (?) nestkast beschikten als bij de vorige eigenaar, bleven broedresultaten aanvankelijk uit.

Hoewel ze in juli al aanstalten maakten om te gaan broeden, kwam die pop zelden verder dan de nestopening. Ze wierp dan een blik naar binnen en vloog weer terug naar de zitstok. Enkele dagen nadat de nestkast grondig was schoon gemaakt en ontstmet, kwam de pop voor het eerst eruit. Bij de Grijsrug was het mij al opgevallen, dat bij het in gebruik nemen van het nest, een muskusachtige geur werd verspreid. Aanvankelijk wist ik niet waar deze lucht vandaan kwam. Muizen kwamen in ieder geval niet in de broedruimte voor.

In de periode dat de Groenrug pop ging nestelen, verspreidde deze typische geur zich weer in de kleine fokruimte. Na enig speurwerk bleek dat het nest met deze geursporen was bezet. 'Na verloop van tijd verdwijnt deze geur. Ook in groepsverband gehouden forpussen (*coelestus*), zetten deze geursporen af als ze bijvoorbeeld bij gebrek aan een nestkast, een hoek van de broedkooi als broedkamer in gebruik nemen. Wie van de geslachten deze sporen afzet heb ik niet kunnen vaststellen.'

Een jaar later, toen de oude *Coelestus* een nieuwe vrouw kreeg (zie hiervoor), deden zich gelijksoortige problemen voor. Hoewel drittig werd gebalst, weigerde de vogels de nestkast, die slechts oppervlakkig was gereinigd, in gebruik te nemen. Na twee weken, mij het voorval van het voorgaande jaar herinnerend, gaf ik de vogels een nieuwe nestkast. Enkele uren later kwam de bruid al uit de nieuwe slaapkamer.

Wizend op dit verschijnsel, hebben meerdere liefhebbers uiteindelijk jonge forpussen kunnen fokken.

'Het markeren van de nestholte heeft wellicht te maken met het groepsge-drag in de natuur. Waarschijnlijk broeden deze vogels in losse kolonies.'

'Van de Groenstuit forpus wordt ook het ras spengeli wel gehouden'. *Forpus passerinus* toont sterke overeenkomst met *forpus xanthopterygius*. De mannen van deze laatste soort

Twee broedende popjes

hebben een blauwe stuit en donkere poten. Naar dit laatste kenmerk zijn naar Rosemary Low ook de poppen van beide soorten te herkennen. Bij het samenstellen van koppels moet rekening worden gehouden met de typische soortverschillen.

Soms kan dat pas aan de jongen worden vast gesteld. Vertonen de jonge mannen geen absolute overeenkomst met de adult man, dan behoort de pop waarschijnlijk tot een andere soort of ondersoort.

Met *Forpus xanthops*, de **Geelmasker forpus**, heb ik slechts beperkte ervaringen opgedaan. Eind zeventiger, begin tachtiger jaren werden deze vogels weer in groter getalen ingevoerd. Aanvankelijk waren ze erg zwak en vele vogels stierven. Naar ik me herinner, ik heb deze vogels een aantal weken verzorgd tijdens ziekte van een kennis, was het vooral mais in kolf en paddy wat hen door de overgangsfase heen sleepten. Van de 6 exemplaren die betreffende kennis had gekocht bleven er uiteindelijk slechts 2 in leven. Tegenwoordig worden ze, mede dankzij de inspanning van liefhebbers zoals genoemde kennis, veelvuldig gefokt.

De Geelmasker forpus is groter dan de andere forpussen. De overeenkomsten in tekening met de Grijsrug forpus is opvallend. Dit komt nog sterker tot uitdrukking als we ze vergelijken met de "fallow" mutatie van de Grijsrug.

Voedsel

Naast een zaadmengsel voor grote parkieten, gaf ik de Grijsrug en de Groenstuit zonnebloempitten. Vrijwel elke dag een tiental per koppel. Daarnaast verstrekte ik zo nu en dan fruit in de vorm van een stukje appel, peer of banaan en soms een druif of stukje pruim. Hiervan werd door zowel de Grijsruggen als de Groenstuiten niet veel opgenomen. Verschillen tussen de individuen zijn in dit aspect echter opvallend.

Groenvoer in de vorm van muur of paardebloemsla, wilde planten als paardebloemen, herderstasje, boekweit, graszaden, wilde haver en gerst in aar, mais in kolf of andere ter beschikking staande voedingsplanten, werden in kleine hoeveelheden verstrekt.

Iedere dag, ook buiten de broedtijd stond vers eivoer ter beschikking.

Een mineralen mengsel en schoon water is uiteraard onontbeerlijk. Zo nu en dan gaf ik de vogels een multivitaminen preparaat door het zaad of door het eivoer. Sepia, ook voor het benodigde snavelonderhoud, en groene fruit- of wilgebocmtakken werden eveneens aangeboden.

Het behoeft geen betoog, dat de broedkooien moeten worden schoon gehouden. Een van die vervelende bijkomstigheden van onze hobby. Soms wordt geadviseerd dit iedere dag te doen.

Voor wat de voer- en waterbakken betreft, kan ik het daar mee eens zijn. Om dit advies ook te doen gelden voor de broedkooien, gaat me veel te ver.

Als basisregels gelden; zorg dat resten van fruit en eivoer en andere verderfelijke stoffen dagelijks worden verwijderd en zorg dat de bodem rond de waterbak, waar het vochtig is en zorg dat de bodem rond de waterbak, waar het vochtig is en blijft, tenminste een of twee keer per week wordt schoongemaakt. Ik plaatste de waterbakjes in de broedkooien, meestal op een halve baksteen. Deze zuigt het water op en geeft het langzaam weer af, als de omgeving droger wordt. De bedekking in de broedkooien kan eens per week worden gedaan van de wel of niet opgehoopte ontlasting en om de vier weken, vervangen. Geef de vogels op tijd rust en maak niet teveel stof. Meestal gaf ik de broed-

kooien, pas na het uitvliegen van de jongen, een grondige beurt. In principe was de schoonmaak cyclus zo opgezet, dat in de vier weken alle broedkooien een bodemverversing hadden ondergaan. Dat het soms wel eens vijf weken werd, daarvan lag ik niet wakker. Als je het schema zo opzet dat bijvoorbeeld iedere dag een of twee broedkooien schoon worden gemaakt, dan zal op de zaterdag de rust slechts gedurende een korte periode worden verstoord. Dat heeft naar mijn gevoel een positief effect op de broedresultaten.

Het kan toch niet zo zijn de vogels een groot deel van de zaterdag gekonfronteerd worden met hun verzorger, die ze de rest van de week nauwelijks zien, en die druk doende is, uitgerust met stofzuiger, bezem en spuitbus, hoofddoek op en stofkap voor, alles tot in de puntjes te verzorgen.

Belangrijker is dat er, zonder afbreuk te doen aan het belang van een goede verzorging, tijd overblijft om vanuit een gemakkelijke zitplaats, de vogels te observeren en werkelijk te genieten van je hobby.

Het is jammer dat ik deze interessante vogeltjes niet meer in mijn collectie heb.

John van Eerd.

ysel

De /

"Amazona finschi finschi"

Kweekresultaten 1978-1988.

Tekst: Ruud Vork
Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

Inleiding.

De geografische ligging van Mexico in het subtropisch gebied maakt het land tot één van de vogelrijkste gebieden het aantal soorten en ondersoorten welke voorkomen op het territoriale gebied bedraagt meer dan duizend.

Sommige gebieden van Mexico, zoals de staat Chiapas heeft een ongelooflijke weelde aan biologische verscheidenheid; alleen al in deze staat zijn er meer dan 700 vogelsoorten geïdentificeerd, dat is een groter aantal vogelsoorten dan welke voorkomen in Canada, Amerika of Europa.

Vandaag de dag heeft de bevolkingsdruk in geheel Latijns-Amerika gezorgd voor een diepgaande verandering in het milieu.

Natuurlijke hulpbronnen zijn bijna opgebruikt zonder acht te slaan op het vermogen tot zelfherstel van het ecologisch gebeuren.

In dit proces heeft Mexico een groot deel van zijn oorspronkelijk bebost gebied verloren en dit bedreigt het overleven van talrijke soorten dieren en planten. /1/.

Met deze dreiging is het zeker de moeite waard om serieus de kweek van de inheemse vogels van Mexico voort te zetten.

Mexico heeft meerdere soorten amazones op zijn grondgebied van deze zijn a.f.finschi (paarsekop amazone) en de a.viridiginalis (groenwang amazone) één van de mooiste soorten.

Verspreidingsgebied - Soortomschrijving

Voorkomen: Noord-West Mexico van Sinaloa tot Oaxaca. (Fig. 1) /1/.

De a.f.finschi is een tamelijk kleine amazonesoort, grootte 33 cm. Zoals de meeste amazonesoorten heeft ook de a.f.finschi voornamelijk een groene kleur met uitzondering van de kop en de vleugels. De kleur van de kop begint met een teugel van zeer donkerrode kleur (maroen) tot even ter hoogte van

de ogen, waarna de kleur overgaat in blauwpurpere toon om bij de nek langzaam over te gaan in groen. De wangen zijn groen met een gelige waas. Deze kenmerken geven nogal eens aanleiding tot naamsverwarring met de a.viridiginalis, deze heeft echter een helrode teugel en diep groene wangen. De snavel van a.f.finschi is ivoorkleurig. De poten zijn loodgrijs en de iris van het oog is maisgeel. Zie voor uitgebreide beschrijving /2/.

Aanschaffing.

In september 1976 werden 2 vogels aangekocht, welke uit de wildvang kwamen. (Mexico kent nu een exportverbod voor papegaai-achtigen. /1/). De vogels zagen er matig uit, slecht van kleur door het vele vuil en mestresten, verder waren de slappinnen van staart en vleugels kortgeknipt.

Huisvesting.

De finsch's werden binnen in een kooi van 2m hoogte en een grondvlak van 1m x 1m ondergebracht, waarin diverse takken waren aangebracht om hen bezig te houden. Hoewel het knaag- en schilgedrag erg meevial. Hierin verbleven zij ± een half jaar, zij hadden inmiddels geruid en zagen er nu heel mooi uit. De vogels zaten altijd naast elkaar op de zitstok, maar ik had nog steeds geen idee of het nu werkelijk een koppel was. In de loop van mei 1977 werden beide finsch's naar een buitenvolière overgebracht.

De afmetingen waren lengte 4 1/2 m, hoogte 2 m en breedte 2 m. Deze volière was een buitenvlucht zonder een echt nachthok, maar een klein onderkomen tegen wind en regen en een natuurbroedblok, hoogte 1 m en een invlieggat van ø 9 cm met aan de binnenzijde een laddertje van hertsengas. /3/ Verder zijn in de vlucht veel takken opgehangen, hoofdzakelijk wiige- en fruitbomen-hout.

De vogels zochten als slaapplek de

hoogste tak op en sliepen daar altijd ondanks de wind, regen en/of sneeuw. Aanvankelijk werd ook de vorst goed doorstaan, totdat de finschi's ook bij harde vrieswind buiten bleven slapen en in het probleem van bevroren tenen sukkelde, zodoende verspeelde één van de vogels drie nagels. Sindsdien verblijven de finschi's het hele jaar in de buitenvlucht totdat de nachtemp. beneden de -4°C zakt, dan gaan ze naar binnen, zij het dat deze kooi veel kleiner is.

Voeding.

De voeding vindt plaats op een afgedekt plateau, welke aan het gaas hangt naast de toegangsdeur. Er wordt tweemaal per dag gevoerd; basisvoedsel etc. Basisvoedsel is een papegaaienmengsel zonder pinda's en is 15% zonnepitten wat 's ochtends omstreeks 8 uur wordt verstrekt, met in de loop van de middag bessen evt. lijsterbes of meidoorn, rozobottels, maiskolven, fruit (appel-peer), peen, groenvoer, andijvie of vogelmuur.

Tweemaal in de week één vaste dag uitsluitend zachtvoer (eivoer, fruit, groente). /4/ - /5/.

Als er jongen moeten worden gevoerd, wordt ook de hoeveelheid voer aanzienlijk verhoogd. Dan wordt er naast het zaadmengsel ook zachtvoer verstrekt.

Het zachtvoer bestaat dan dagelijks uit eivoer met gistocal, fruit, gekiemd zaad en groenvoer. In deze periode wordt door de oudervogels bijna alle voer aangenomen, ook voer wat ze anders bijna niet aten (b.v. eivoer).

Kweek.

De finschi's keken van 1977 t/m 1980 het broedblok niet aan. Dit veranderde in de loop van 1981, toen ging het koppel elkaar wat meer in de nek bijten, de snavel tegen elkaar sloten. Dit gedrag begon eerst wat aarzelend, maar gaandeweg overtuigender. Slechts één

keer een poging gezien tot copulatie. Nadat we de pop telkens kwijt waren, omdat ze in het blok zat, werd op 18 mei twee eieren gezien.

Het jong werd gehoord op 18 juni, het tweede ei was onbevruucht. Er werden geen nestcontroles uitgevoerd tijdens het broeden uit angst het aangeleerde ritme te verstoren. De gemiddelde eifmeting over '81/'88 was 33,0 x 27,35 mm, kleinste 33,0 x 26,1, grootste 34,0 x 28,5 mm. Deze afmetingen komen goed overeen met afmetingen welke Forshaw opgeeft /2/.

Het jong werd goed gevoerd en groeide voorspoedig op totdat het op 3 juli dood in het blok lag met lege krop. Waarschijnlijke diagnose is de hoeveelheid voer te langzaam opgevoerd.

In het seizoen van 1982 weer in juni het inleidende bijten in de nek, nu helemaal geen copulatie gezien. Het eerste jong gehoord op 24 juni, tenslotte bleken er 3 jongen in het blok te zitten. De jongen groeiden voorspoedig en kwamen al snel in de stoppels, waarna al vlug de kleur op de vleugelpennen verscheen, terwijl de rest van de vogels nog een dikke grijze donsbal was. Wel was duidelijk te zien, welke vogel het eerst was uitgekomen en welke het laatste, er was n.l. een groot verschil in afmetingen. Hoewel dit verschil tijdens het groeien kleiner werd. Nadat de jonge finchi's geheel in de veren zaten en de kleur van de oudervogels hadden, zij het wat vaier, kwam het eerste jong op 13 augustus voor het eerst aan het invlieggat. Om op 15 augustus uit te vliegen en meteen met de ouders op stok ging siapen, het tweede jong een paar dagen later en het derde jong uiteindelijk op 23 augustus. De pop was tot nu toe altijd 's nachts in het blok gebleven, maar dat was nu afgelopen.

Wel gingen de jongen eind september begin oktober in de rui, eenmaal in de veren en prachtig op kleur, alleen de ogen nog donkerbruin, hetgeen in de winter langzaam veranderde in maisgeel.

Het seizoen 1983, de drie jongen van 1982 werden overgezet in een andere buitenvolière lengte 6 m, hoogte 2 m en breedte 1,2 m met veel takken erin. Er werd door de jongen veel meer gevlogen dan de oudervogels ooit hadden gedaan. /4/.

Het ouderkoppel nog steeds in dezelfde buitenvolière had wederom dezelfde inleiding tot het broeden, snavelen nekkroelen maar geen copulatie kunnen waarmaken. Het broeden deed uitsluitend de pop, de man voerde haar wel en ging gedurende de eerste periode van het broeden 's nachts ook het blok in. Het eerste ei op 27 april, tweede

usel

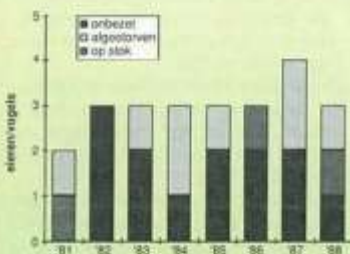
De /

op 3 mei en het derde op 16 mei. Twee jongen werden voor het eerst op 5 juni gezien, er was één ei afgestorven. Ook nu kwamen de jongen omstreeks begin augustus uit het blok en werden nog maanden door de ouders gevoerd, hoewel ze al vlug ook zelf uitstekend konden eten. De rijperiode van de jongen was weer eind september en die van de oudervogels in de loop van oktober.

Nabeschuiving.

Het broedkoppel wat zich in onze collectie bevindt gedraagt zich in het algemeen schuw. Bij het naderen van de vlucht gaan de vogels helemaal tot achterin de voliére. Meestal lopen of klimmen de vogels over de takken of langs het gaas, dit in tegenstelling tot de gekweekte jongen, die wel veel vliegen. Ook de knaaglust is bij de jongen veel groter dan bij het ouderkoppel.

In het tijdbestek van '81/'88 zijn er 24 eieren gelegd (Fig. II). De e-afmetingen waren (gemidd.) 33,30 x 27,35 mm en het (gemidd.) gewicht 15 gram. Meestal was de grootte van het legsel drie eieren, met tussenpozen van 2/4 dagen tussen de eieren, in literatuur /1/ /2/ meestal drie eieren per legsel.

Bij het bestuderen van Fig. III en tabel I blijkt, dat de meeste spreiding optreedt in het vergelijk van het percentage bevruchte eieren met het totaal aantal eieren, vergelijkt men het percentage bevruchte eieren met het aantal kuikens dan is hier weinig of geen spreiding. Hieruit zou men concluderen, dat bij dit broedkoppel de wisselvalligheid optreedt bij de copulatie/ei-afzetting en de extra zorg en aandacht dus moet liggen in de periode, dat de balts en het broedgedrag begint. Want uit een bevrucht ei volgt bijna altijd een kuiken, de broedzorg is dus goed.

Tabel I

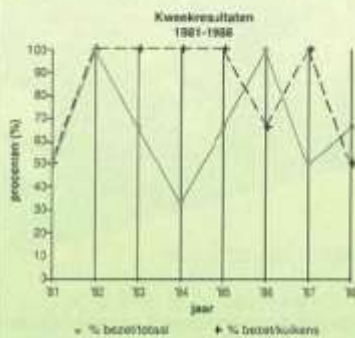
Overzicht kweek-resultaten 1981-1988

	totaal	onbezet	bezet	dood	kuikens	op stok
1981	2	1	1	0	1*	0
1982	3	0	3	0	3	3
1983	3	1	2	0	2	2
1984	3	2	1	0	1	1
1985	3	1	2	0	2	2
1986	3	0	3	1	2	2
1987	4	2	2	0	2	2
1988	3	1	2	1**	1	1

	Procentueel bezet/totaal	Procentueel bezet/kuikens
1981	50.00%	0.00%
1982	100.00%	100.00%
1983	66.67%	100.00%
1984	33.33%	100.00%
1985	66.67%	100.00%
1986	100.00%	66.67%
1987	50.00%	100.00%
1988	66.67%	50.00%

* gestorven na 10 dagen.

** afgestorven in het ei.

Het is opvallend bij pas uit het ei gekomen kuikens dat het ene jaar vogels met dons zitten en het andere jaar met veel minder dons zelfs bijna kaal zijn. Ten overvloede zij nog vermeld, dat het hier gaat om natuurbroed, alles wordt door de oudervogels zelf gedaan. Het ziet er naar uit, dat de genus amazona f. finschi een wat langere broedduur heeft 27 tot 30 dagen, de broedduur wordt in de literatuur opgegeven als tot 28 dagen /2/, /6/, /7/ en 26 tot 28 dagen /8/ en een dubbel lange tijd om uit te vliegen 52 tot 57 dagen de literatuur geeft een afwijkende zeer lange tijd op van 3 tot 4 maanden /6/, /8/ en meer

in overeenstemming 60 dagen /7/.

Jonge finschi's naast zelf eten nog een aanzienlijke tijd (3-4 mnd) door de oudervogels worden bijgevoerd.

De gekweekte jongen nog een gedeeltelijke rui hebben voor de winter, ook veel beter het aangeboden voedsel eten dan de oudervogels.

Bij regen hangen de jonge zowel als de oude vogels ondersteboven aan het gaas, totdat ze zo nat zijn, dat hun kleur niet meer te herkennen is.

De mest van het ouderpaar wordt ieder jaar onderzocht, maar tot nog toe negatief wat betreft wormen, coccidiosis en salmonella.

Literatuurlijst

- /1/ Dr. Jesus Estudillo Lopez reading on World Parrot Convention - Tenerife 1986.
- /2/ Forshaw - Parrots of the World - 2nd edition 1978 blz. 544; 545; 546.
- /3/ Parkieten Sociëteit - 1980/2 blz. 52
- /4/ Onze Vogels - 1982 mei blz 196.
- /5/ Parkieten Sociëteit - 1980/2 blz 51.
- /6/ Decoteau - Handboek of Amazon Parrots - 1983.
- /7/ Hoppe - Amazone - 1983.
- /8/ Bosch/Wedde - Amazonen - 1981.

Beschermde

In het Algemeen Politieblad, nummer 3, februari 1990, troffen wij onder de rubriek Vaktechnische vragen, de behandeling van een voor ons vogelliefhebbers interessant onderwerp aan. Met toestemming van de uitgever nemen we vraag en antwoord volledig op.

C. Biezeveld.

Vraag: Opsporingsambtenaren van de Algemene Inspectiedienst namen onlangs o.a. een levende vogel in beslag, die naar hun mening onder de werking van de Vogelwet 1936 viel. Het betrof hier, volgens de A.I.D., een ondersoort van de Grote Bonte Specht.

Volgens de rechtbank betreft het hier een soort c.q. ondersoort die in het geheel niet in Europa in het wild voorkomt. Uit het vonnis blijkt dat de rechtbank van mening is dat het niet de bedoeling van de Vogelwetgever kan zijn geweest ook die vogels te beschermen die op geen enkele manier in Europa voorkomen. De in beslag genomen vogel diende te worden terugggegeven aan de beslagene.

Nu zal een dergelijke vogelsoort niet vaak in voliëres worden aangetroffen maar bij vogelhouders bestaat wel interesse voor het houden van een ondersoort van de goudvink, namelijk de Japanse Goudvink.

Is er een vergelijking te trekken tussen de teruggave van de betreffende subspecies van de grote bonte specht en het houden van subspecies van de goudvink? M.a.w. mag de Japanse goudvink in de kooi gehouden worden?

Antwoord: De vraagsteller roert twee zaken aan, namelijk de eigen vraag en de situatie rondom een uitspraak van een rechtbank. Er is zoveel verband dat eerst aandacht wordt besteed aan de uitspraak van de rechtbank, daarna aan de toegezonden vraag.

Uitspraak rechtbank

De arrondissementsrechtbank te Zutphen behandelde in 1988 een bezwaarschrift tegen inbeslagneming van vogels, te weten een levend exemplaar en

een opgezet exemplaar. De beslissing van de rechtbank werd op 25 mei 1988 gegeven. De levende vogel betrof een exemplaar van de **grote bonte specht** (*Dendrocopus major tenuirostris*). De rechtbank kwam tot het oordeel dat uit de stukken en uit het onderzoek in raadkamer is komen vast te staan dat deze vogel niet aangemerkt kan worden als een in Europa in het wild levende vogel dan wel als een vogel die dit werelddeel min of meer regelmatig bezoekt of die hier als "dwaalgast" voorkomt. De opsporende instantie meende dat dit wel het geval was, omdat het een ondersoort betrof van de in Europa in het wild levende grote bonte specht (*Dendrocopus major*); klager meende dat het hier geen ondersoort betrof maar een eigen soort, namelijk de 'Himalaya grote bonte specht'.

De rechtbank liet dit twistpunt in het midden omdat naar het oordeel van dit rechtscollege zelfs een tot een ondersoort behorende vogel niet de beschermende werking van de Vogelwet 1936 geniet. Dit, omdat het niet de bedoeling van de vogelwetgever kan zijn geweest ook vogels te beschermen, die op geen enkele manier in Europa voorkomen. Nu de rechtbank van oordeel was dat een strafrechter in deze zaak niet tot een veroordeling zou kunnen komen werd besloten tot teruggave. Met dit oordeel is veel onzekerheid ontstaan. Een verdachte mag verklaren wat hij wil en heeft het recht tot indienen van bezwaarschriften. De uitspraak van de rechtbank roept bevreemding op. Mogelijk is hier sprake van een dwaling van de rechter.

De wetgever heeft destijds een duidelijke bedoeling gehad met het begrip "beschermde vogels": alle vogels die behoren tot een soort die in Europa in het wild voorkomt.

Bepalend is of de soort, niet de subspecies of ondersoort, in Europa in het wild voorkomt. Dit standpunt is al terug te vinden in de toelichting van de Vogelwet 1936. In circulaire voor de opsporing is dit voor de opvolgende ministeries die de Vogelwet 1936 moesten uitvoeren eveneens herhaald. Het Handboek praktische dierenbescherming (Politiedieren- en milieubescherming) en een gerespecteerde wetteneditie als Schuurman & Jordens vermelden deze toelichting ook.

Consultatie van het Instituut voor taxonomische zoölogie van de Universiteit van Amsterdam leverde een wetenschappelijke bevestiging op van de uitleg van de wetgever alsmede van het feit dat een subspecies geen verandering van soort omvat. De grote bonte

vogels of niet

specht (*Dendrocopos major*) (subspecie *tenuitris*) is volgens dat instituut overigens een vogel die mede in Europa voorkomt rondom de Zwarte Zee, Kaukasus-gebergte etc. en reeds om die reden behoort tot een soort die in Europa in het wild voorkomt.

Hieruit blijkt dat er twee redenen zijn om aan te nemen dat bedoelde vogel uitdrukkelijk wel tot een beschermde vogel in de zin van de Vogelwet 1936 behoort. Het oordeel van de strafrechter dient in voorkomende gevallen nagestreefd te worden.

Japanse goudvink

Valt er een vergelijking te maken met de grote bonte specht (*Dendrocopos major tenuirostris*) uit het voorgaande deel en de vogel die bekend is onder de aanduiding *Japanse goudvink* (*Pyrrhula pyrrhula griseiventris*)? Ja, beiden zijn volledig beschermd in de Vogelwet 1936.

Mag de Japanse goudvink (*Pyrrhula pyrrhula griseiventris*) in de kooi worden gehouden? Neen, het houden van beschermde vogels, ook in de kooi, is verboden voor zover het geen aangewezen kooivogels betreft. De goudvink is niet aangewezen als kooivogel. Ten onrechte wordt door vraagsteller opgemerkt dat de hier bedoelde vogel niet in Europa in het wild voorkomt. Die opmerking gaat er van uit, dat het een eigen soort betreft. De soort is en blijft: goudvink (*Pyrrhula pyrrhula*).

Geografische vormen of ondersoorten van soorten die tot de Europese avifauna behoren zijn beschermd omdat deze vormen, variëteiten, deel uitmaken van het soortbegrip. De Japanse goudvink (*Pyrrhula pyrrhula griseiventris*) is daar een voorbeeld van. Dit komt overigens bij zeer veel vogelsoorten voor. Geografische aanduidingen of ondersoorten duidt men aan door achter de wetenschappelijke benaming een toevoe-

ging te plaatsen. Bij de Scandinavische vorm van de goudvink is die aanduiding: *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula*. De in Nederland voorkomende vorm duidt men aan als: *Pyrrhula pyrrhula europaea*, de Japanse vorm als *Pyrrhula pyrrhula griseiventris*. In totaal zijn er wel zo'n tien ondersoorten bekend. Soms zijn er valse namen, zoals bij de vogel die in Nederland wel "Mexicaanse goudvink" werd genoemd, maar in werkelijkheid Mexicaanse roodmus (*Carpodacus mexicanus*) heet. Deze soort komt niet in Europa in het wild voor en is niet beschermd via de Vogelwet 1936.

Een ander voorbeeld betreft de putter (*Carduelis carduelis*). Ook daar zijn ondersoorten van bekend met grijze kop. Namen: Himalaya putters of Turkstaanse putters. Door deze namen moet men zich niet laten misleiden! Volgens informatie uit de wetenschap vermengen deze exemplaren zich en zorgen voor nakomelingen.

De Adelaide rosella

Ornithologen hebben lang getwijfeld over de juiste status van de mooie Adelaide Rosella (*Platycercus adelaidae*) doch er wordt algemeen aangenomen dat deze vogels kruisingen (hybriden) zijn tussen de Pennant Rosella (*P. elegans*) en de gele Rosella (*P. flaveolus*) Forshaw laat in zijn *Parrots of the World*, geen plaats voor ook maar enige twijfel en beschrijft de Adelaide Rosella als een "hybride populatie". Forshaw gebruikt "*P. adelaidae*" enkel om de nadruk te leggen over welke vogel het gaat, niet als indicatie van een specifieke status.

Langs de andere kant zijn er vele boeken die de vogel statussoorten verschaffen zonder de kwalificatie van Forshaw. Dus waar zou ons dat brengen? Andere bevoegdheden beweren dan weer dat Adelaide een aparte soort is terwijl men eveneens van een ondersoort spreekt.

Toch mag het meest als waarheid worden aangenomen dat het een hybride is, doordat blijkt dat uit kruisingen tussen Pennanten en gele Rosellas onmiddellijk Adelaide's voortkomen, terwijl verdere kweek met deze kruisingen steeds terug jonge Adelaide's opleveren. In ieder geval doen Adelaide Rosella's het zeer goed in onze volières, en het bewijs is er dat die op hun beurt zelf nog voor mutaties kunnen zorgen (de gele Adelaide).

Ze zijn hard en zonder problemen te houden. Net als hun naaste familieleden, worden ze het best in aparte volières gehouden met redelijke lengte zodat ze van het ene einde naar het andere kunnen vliegen. Paren komen met elkaar zeer goed overeen, doch soortgenoten in de volière vlak ernaast kunnen voor heel wat heibel zorgen. Ze houden van een gevarieerd dieet waarin kanariezaad, zonnebloempitten, tarwe, haver en hennep niet mogen ontbreken.

Aldus Frank Woolham in *Cage and Aviary Birds*
Vertaling Marcel van Aelst

Met deze titel in het achterhoofd moet iedere liefhebber na het lezen van dit verhaal het verschil kunnen maken tussen het geluid geproduceerd door een gezonde vogel en door een zieke vogel. In tegenstelling tot zoogdieren krijgen vogels pas zuurstof in hun rode bloedcellen zodra de lucht tijdens de uitademing de longen passeert. Vogels ademen eerst de lucht in via de neus en luchtpijp. Daarna komt de lucht terecht in de verschillende luchtzakken, maar vooral in de achterste luchtzakken, die rond de inwendige organen van de buikholte zitten. Hier kan de zuurstofrijke lucht verder opgewarmd en nog vochtiger gemaakt worden. Tijdens de uitademing gaat de lucht door de kleine takken en de vele kleine luchtblaasjes in de longen, die hoog tegen de rug tussen de ribben gelegen zijn. Tegelijkertijd wordt de gebruikte lucht uit de voorste luchtzakken via de luchtpijp uitgedemd. De luchtzakken hebben vele functies, zoals ook het verlagen van het soortelijk gewicht van het dier en het opvangen van schokken. In bepaalde gevallen schiet het ingenieuze systeem van ademhaling tekort. De luchtorganen zullen ziek worden en de capaciteit van de zuurstofopname zal sterk verminderen.

De neusgangen, de neusgaten en de sinusholten kunnen door teveel vocht of ontstekingsmateriaal sterk opgezet raken en zo de doorgang van verse of afgewerkte lucht sterk belemmeren. Bij vrouwelijke parkieten kan een hyperkeratose, een te snelle groei van huidcellen optreden zowel op als in de neusdoppen. Als oorzaak wordt wel gedacht aan een te hoge concentratie van vrouwelijke geslachtshormonen, oestrogenen in het bloed. Hetzelfde ziet men optreden bij mannelijke parkieten met een Sertoliceel tumor in de zaadbalen. Er wordt een droog, bruinachtig, schilferig wasmateriaal geproduceerd, dat zich ophoopt en de neusgangen kan verstoppen. Het materiaal kan met een scherp mesje verwijderd worden, maar de oorzaak moet eerst opgelost worden. De vogel kan met een mannelijk hormoon **durateston** nabehandeld

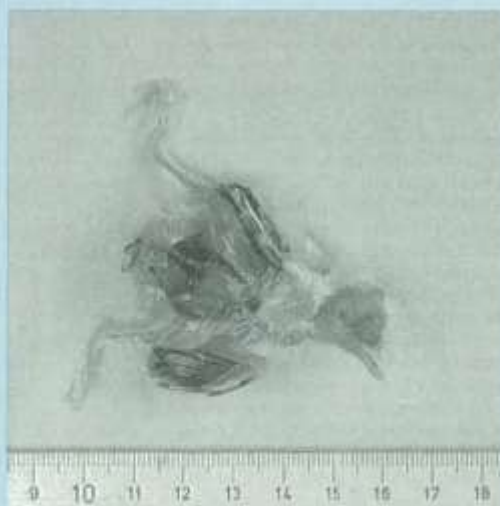
worden, maar dan is de vogel niet meer geschikt voor de fokkerij.

De luchtpijp kan door zeer vele verschillende ziekteverwekkers beschadigd worden. Het hangt vooral af van het aantal en soort cellen in de luchtpijp, die aangetast worden of de vogel veel of weinig ademhalingsproblemen zal ondervinden. Als voorbeeld is het ILT virus te noemen, dat zoveel cellagen in de luchtpijpwand vernielt, dat zelfs de kleine bloedvaatjes aangetast raken en het bloederig ontstekingsvocht de vogel in een zeer benauwde positie kan brengen. Dit staat in tegenstelling met het IB virus, dat alleen de bovenste cellagen van het luchtpijpslijmvlies aanpakt. Er wordt wel meer slijm geproduceerd en de trilharen kunnen hun werking niet goed uitvoeren, maar de vogels zullen minder benauwd zijn.

Na de luchtpijpbarrière kan de ziekteverwekker nog verder doordringen tot zelfs in de luchtzakken en de longen. De bacterie *E. coli*, een gram negatieve staaf, is wel de meest geïsoleerde bacterie uit een luchtzakontsteking van een vogel. Vooral kakatoes en agaporniden zijn vaak slachtoffer van deze infectie. Dit heeft waarschijnlijk te maken met

het feit, dat de meeste kakatoes in het wild gevangen worden en na transport met vele soortgenoten in een klein stoffig kistje bij de handelaren terecht komen en zo reeds de besmetting opgelopen hebben. Agaporniden zitten het liefst in hun nestkast. Het is daarom niet verbaazingwekkend, dat deze bacterie snel in de luchtwegen terecht komt, omdat er een slecht microklimaat heerst in deze kleine vogelkamers. *E. coli* wordt vaak secundair gezien na een infectie met *Chlamydia*

Salmonella, ook een gram negatief staafje, tast zo nu en dan de longen aan en vaak worden dan abscessen (duiven) gezien. Deze infectie kan gevolgd worden door een sepsis, een bloedvergiftiging. Vaak ligt stress ten grondslag aan deze sepsis, waardoor zeer veel bacteriën in de bloedbaan komen en het dier in shock raakt. Stress wordt zeer veel genoemd als mede oorzaak van vele ziekten, maar dan moeten we een definitie geven van stress. Stress is een toestand van het dier, waarop geen reactie gegeven kan worden om de stabiliteit van de geest en het lichaam terug te krijgen. Ook *Salmonella* kan

Jonge vogel vol met lucht

secundair optreden na een Chlamydia infectie.

Parkieten, kanaries en vinken kunnen nog de bacterie Yersinia opnemen om zo een longontsteking met zelfs sepsis daarbij te ontwikkelen.

Deze bacteriën kunnen zeer goed in de omgeving van de vogels overleven. Daarom blijft een zeer goede hygiëne met daarbij een quarantaine van nieuwe vogels van zeer groot belang. Het is beter preventief vele maatregelen te treffen, dan later de branden curatief te moeten gaan blussen.

De ademhalingsziekte, die zeer plotseling op kan zetten, maar vaak een chronisch karakter heeft is de longschimmelziekte. Deze schimmel groeit zeer graag op oppervlakten, die aan de ene zijde zeer vochtig zijn en aan de andere zijde droog zijn. Kleine longblaasjes en de luchtzakslimvliezen voldoen zeer goed aan het ideaalbeeld van een longschimmel. Het is meestal een ziekte, die voorkomt als een tekort in de voeding, teveel stress of een zeer hoog besmet milieu met de sporen van de schimmel aanwezig is.

Hoe moet je nu een longaandoening diagnostiseren.

Verschillende kraak en rolgeluiden met daarbij piepen en knisteren kan men horen als het oor tegen de rug van de vogel gelegd wordt of als je met een stethoscoop de luchtwegen van de vogel beluistert. Het blijft daarbij steeds moeilijk om verschil te maken tussen enerzijds luchtpijp afwijkingen en anderzijds long- of luchtzakafwijkingen. Ademen met open bek en het lichaam strekken ziet men vaak in erge gevallen van benauwdheid optreden.

De kleur van niet gepigmenteerde slijmvliezen zullen een blauwe doorschijn krijgen, omdat de rode bloedcellen een sterk gebrek aan zuurstof hebben, maar daarentegen teveel kooldioxide bij zich dragen. Ook door druk op de syrinx, de stembanden van de vogel gelegen bij de splitsing van de luchtpijp in de borstholte kan een afwijkend geluid opgewekt worden.

In een gespecialiseerde kliniek kan verder onderzoek van de zieke vogel plaatsvinden. Röntgenonderzoek, het

bekijken van de luchtzakken met een endoscoop, die via de buikwand in het dier gestoken wordt, een spoeling van de luchtpijp om zo de ziekteverwekker te isoleren, zijn zeker nog mogelijkheden om dichterbij de juiste diagnose te komen. Van het spoelsel wordt een bacteriologisch onderzoek ingesteld en meteen een gevoeligheidstest gekoppeld om zo een juiste behandeling in te kunnen stellen.

Zeker wanneer een vogel in de voliëre gestorven is blijft het iedere keer belangrijk om deze vogel bij de dierenarts ter sectie aan te bieden om zo de andere vogels en ook uzelf te beschermen tegen de ziekte, die dit exemplaar heeft ondergaan.

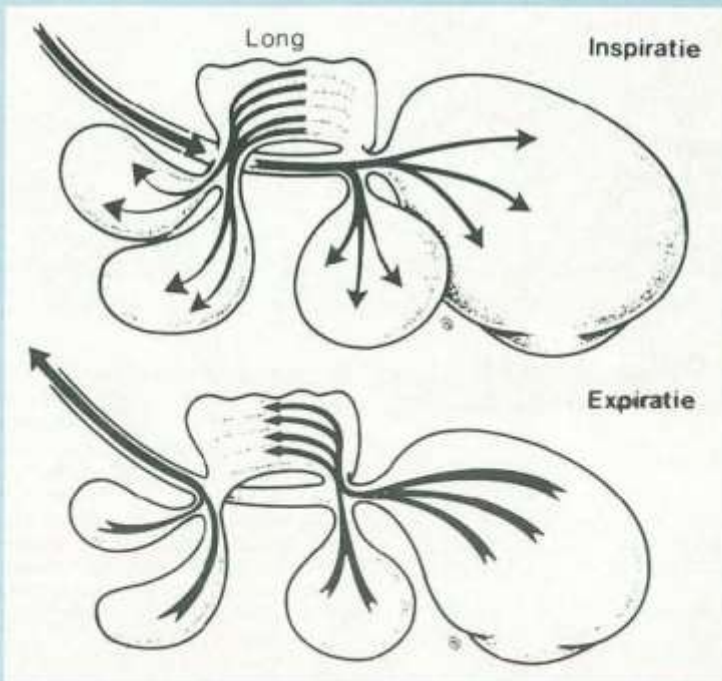
Wanneer de vogel gesikt is of benauwd was vlak voor het sterven, dan ziet de dierenarts bij sectie vaak luchtzakont-

steking gepaard gaand met exsudaat van bloedfibrine en pusachtig materiaal. Dit vocht gaat vastzitten op alle vliezen van de organen in de borst en buikholte en leidt ook tot longontsteking of longabscessen. Wanneer er dergelijke veranderingen aanwezig zijn, zal behandeling zeer moeilijk zijn.

Om een goede behandeling in te stellen moeten we weten welk antibioticum goed doordringt in de luchtwegen en welke bacterie aangetast moet worden. Vaak worden de antibiotica oxytetracyclines, amoxicilline, trimethoprim/sulfadimethoxine gebruikt, omdat dezen goed werken in de luchtwegen, waar de verwekker aanwezig is. Zeer belangrijk is om de goede dosering en de juiste behandelingsduur van zeker 3 tot 5 dagen te gebruiken.

Zuurstof kan bij erg benauwde vogels met succes gebruikt worden en zeker

Tekening van de inademing en uitademing van lucht door luchtpijp, longen en luchtzakken

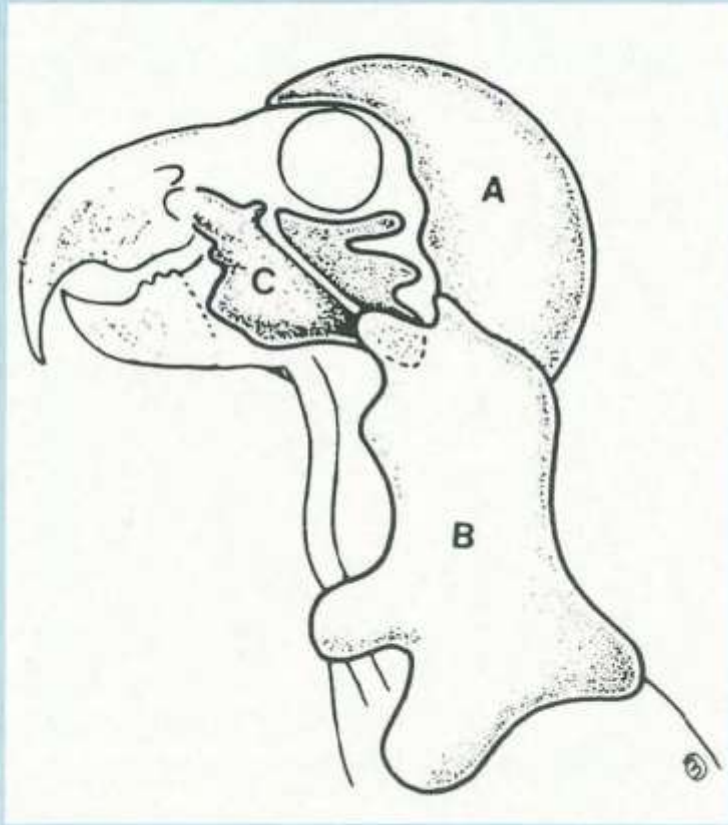
VOGELGEZANG OF LUCHTWEGONTSTEEKING

ook tijdens een operatie, wanneer de vogel in ademhalingsmoeilijkheden verkeert. Broomhexine wordt wel aan de vogels gegeven om het slijm te verdunnen, maar de efficiëntie van het preparaat is moeilijk te beoordelen. Virus infecties kunnen niet behandeld worden met geneesmiddelen, maar antibiotica kunnen wel bacteriën tegenhouden, die het verzwakte vogellijf willen overmeesteren.

De eerder besproken longschimmelziekte wordt waargenomen bij vogels variërend van kleine vinken tot grote pelicanen. Het is een toevallige bevinding bij parkieten, maar een algemene ziekte bij geredde zeevogels en speciaal bij pinquins. Overdracht vindt plaats door in- en uitademing, en de ziekte slaat zeker aan bij vogels in stress.

Behandeling van de schimmel is zeer moeilijk, omdat de sporen snel verspreid worden en de medicijnen, waarvoor de *Aspergillus* schimmel gevoelig is uiterst moeilijk op de juiste plaats in een voldoende hoge dosering te krijgen. De doorbloeding van de "droge" oppervlakte van de luchtzakken is zeer gering.

Naast deze enkele infectieuze oorzaken kunnen de luchtzakken ook nog scheuren, zodat de lucht onder de huid van de vogel terecht komt. Een scheur in de hals luchtzak kan leiden tot een nek, die wel vijfmaal groter als normaal is. Ook bij zeer jonge vogels kan de hele huid ondermijnd worden door een luchtkussen en de vogel wordt wel tweemaal zo dik als normaal. Zonder verdoving kunnen enkele gaatjes geprikt worden in de luchtophoping en de huid zal weer normaal aan de onderhuid vastgroeien. Soms is het nodig deze therapie enkele malen te herhalen, omdat de lucht onvoldoende weg kan.

Tekening van de luchtzakken in het hofgebied van een papegaai

Luchtwegaandoeningen zijn zeer moeilijk te beheersen ziekten, zeker omdat de meeste vogels, die wij houden een heel ander klimaat, dat vaak warmer en

droger is, kennen en voor dit zeeklimaat nog onvoldoende aanpassingen gevonden hebben.

Voeding

De voedingsmethode van onze vogels is afhankelijk van de periode waarin de betreffende vogelsoort leeft (kweek-, rui- of rustperiode) en de huisvestingstemperatuur (binnen verwarmd, binnen onverwarmd, buiten). Een zo volledig mogelijke voeding wordt bereikt als een goede op de periode en huisvesting afgestelde zaadmengeling, welke eigen is aan de betreffende vogelsoort, in gecontroleerde hoeveelheden aan de vogels wordt verstrekt. We noemen deze methode 'gerantsoneerd' voeren. Het is een discipline die de vogelliefhebber zich eigen moet maken. De vogels zijn heus niet gebaat met een steeds maar weer aangevulde zaadbak, dat veroorzaakt alleen maar een veel te eenzijdige voeding, immers ze nemen alleen maar op wat ze lekker vinden. Als aanvulling dient naast het zaadmengsel een goed eivoer, ook weer afgesteld op de periode, te worden verstrekt.

Klauwiertimalies.

door M. Aussems

Tot de grote familie van de Timaliidae behoren, binnen de groep spottlijstertimalies, vijf soorten klauwiertimalia's, **Pteruthius**, die voorkomen van Nepal tot China en Maleisie in het zuiden. De **Zwartkopklauwiertimalie**, **Pteruthius flaviscapris**, 17 cm, is een vogel met een zeer groot verspreidingsgebied, van Pakistan tot China en naar het zuiden tot op de grote eilanden van Indonesië. Het zijn vogels die voorkomen in de altijd groene bergwouden. Ze leven van insecten en bessen, en scharrelen al zoekende tussen de takken hun kostje op. Het zijn rustige en bedachtzame vogels die grote delen van de dag rustend doorbrengen, vaak boven in een boom. Hoewel de vogels mooi van kleur zijn heb ik ze tot nu toe nog niet in de handel gezien, maar misschien dat er toch wel eens wat exemplaren tussen

zendingen andere vogels hebben gezeten. Met een goed universeelvoer aangevuld met bessen en insecten zullen ze wel te houden zijn. Voor de man verwijs ik naar de tekening, de poppen missen het zwart op de kop, dat is meer donkergrijs, de wenkbrauwstrepen zijn smaller en valer van kleur, de rug is bruingrijs, evenals de staart en vleugels, borst en buik zijn beige. De **Zwartoorklauwiertimalie**, **Pteruthius melanotis**, 12 cm, is overwegend geelgroen van kleur op de buik en borst, geel voorhoofd, groen kapje op de kop, blauwe wenkbrauwstreep die achter in de nek doorloopt, maanvormige oorvlek, staart en vleugels donkergroen met zwarte banen. Deze vogels komen nog hoger voor dan de vorige. Het verspreidingsgebied is hetzelfde. Van de soort **Pteruthius aenobarbus**,

12 cm, heb ik geen Nederlandse naam kunnen vinden, de Engelsen noemen deze soort Chestnutfronted, iets wat je zou kunnen vertalen met roodbruin gezicht. De vogels lijken erg op de vorige soort, het blauw in de nek is fletser en het groen op de kop ontbreekt. Voorhoofd en kin zijn roodbruin. Tot dit geslacht behoren verder de **Groene klauwiertimalie**, **Pteruthius xanthochorus**, 13 cm, die veel weg heeft van een brilvogel en de **Roodbuikklauwiertimalie**, **Pteruthius rufiventer**, 20 cm, met een zwarte kop, grijze keel en borst, gele vlek op de flanken en bruine buik. Rug en vleugels zijn evenals de staart zwart.

Nest: Noodzaak voor de vogel

Vogels hebben de zwaartekracht overwonnen. Ze hebben geleerd om het luchtruim te beheersen: een prestatie die met onze ruimtevaartsuccessen (de bemande vlucht heen en terug naar de maan inclusief) is te vergelijken. Daarvoor was een groot aanpassingsvermogen vereist en moest een groot aantal veranderingen tot stand worden gebracht. Belangrijk zijn in dit verband de nesten. Waarom worden eigenlijk nesten door vogels gebouwd?

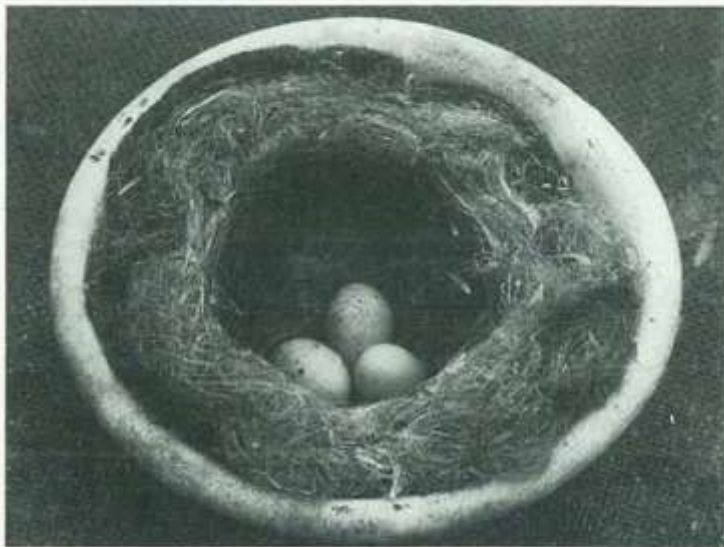
Zoals bekend stammen de vogels van reptielachtige voorouders af. In het algemeen stopten die de eieren in de grond en lieten aan de zon het uitbroeden over. De legfels bleken omvangrijk te zijn, wat wel nodig was, omdat men met hoge verliescijfers had te maken. Uiteraard werkt die oude, beproefde methode slechts in warme en gematigde streken en zeker niet als men (blijkbaar uit een zekere 'eierzucht') wil vliegen. Door het gewicht van het grote aantal eieren in het lichaam zou het vliegen tijdelijk onmogelijk worden gemaakt. Met het oog hierop hebben vogels slechts zelden meer dan één ei in de eileider. Als gevolg daarvan wordt met tussenpozen van één of twee dagen gelegd.

Ook het aantal eieren moest worden beperkt, terwijl het opgroeiende nageslacht zorgvuldig bewaakt moest worden. Om zich ook nog in koude gebieden te kunnen handhaven moesten de gevoelige jongen met behulp van de eigen lichaamswarmte worden beschermd. Door de zoogdieren worden deze problemen als regel opgelost door de jongen tot op een relatief hoog ontwikkelingsstadium in het lichaam te dragen. Zij kunnen zich de gewichtstoename door de lange zwangerschap veroorloven. Op enige zeldzame uitzonderingen na, hoeven ze immers niet te vliegen. Door de vogels werd echter geleerd om de eieren te verbergen, ze met hun lichaam warm te houden en tegen vijanden te beschermen. Op zoek naar een verbetering van deze methode vonden ze op een gegeven moment de nestbouw uit. Zoals bekend zijn de soorten vogels zeer verschillend (denk slechts aan de gierzwaluw en de pin-

guïn, de struisvogel en de kolibrie) en zo verschillend blijken ook de nesten te zijn. Tussen het kunstig gevlochten kogelnest en het haastig aangelegde kuiltje in de grond, alsmede tussen het grondhol, het loodzware takkenest en de bladerhoop van verschillende meters doorsnede blijken alle mogelijke variaties te bestaan. Allen zijn aangepast aan de speciale eisen.

Eens (het lijkt wel een sprookje, maar het is de werkelijkheid) heeft de eerste vogel het eerste nest gebouwd. Hoe dit precies gebeurd is, weten we niet en zullen we ook nooit weten. Zoals in vele ontwikkelingsgeschiedenissen is men ook hier op een beetje fantasie en ons voorstellingsvermogen aangewezen. Vermoedelijk heeft de ontwikkeling zich echter als volgt voltrokken.

Hij nauwelijks te ontdekken. Hij moest zich daarbij natuurlijk wel stil houden en een ineengedoken houding innemen. Door verschillende soorten wordt deze methode tegenwoordig nog met succes toegepast. Overigens heeft dit wel een belangrijk nadeel: de jongen komen immers met tussenpozen van één of twee dagen uit. Voor groundbroeders kan dit zonder meer fataal verlopen. Met het oog daarop beginnen tegenwoordig de meeste groundbroeders, die nestvlindende kuikens hebben, de eieren eerst te bebroeden als het legsel compleet is. Op die manier kan de kiemontwikkeling dan gelijktijdig beginnen en alle jongen komen dan binnen enige uren uit. De nestblijvers, die op veilige plaatsen of in het verborgen broeden, kunnen daarentegen zonder risico vanaf

Uiteraard was het meest voor de hand liggend om de eieren op de grond te deponeren. Eieren zijn voedzame dingen en zo kwamen er al spoedig verschillende fijnproevende smulpapen op af, waartegen ze beschermd moesten worden. Dit kon op verschillende manieren gebeuren.

In de eerste plaats kon de vogel domweg vanaf het eerste ei op het legsel gaan zitten. Is de vogel toegerust met een grijsachtig bruin camouflageachtig verenkleed en is hij bovendien reukloos, omdat zweelklieren ontbreken, dan

het eerste ei gaan broeden.

Bijgevolg moesten de groundbroeders leren om het legsel ergens onder een graspol te verbergen, als ze er niet onmiddellijk op konden gaan zitten. Bovendien moest het nest bij het verlaten met plantdelen worden bedekt. Het blijkt ook mogelijk te zijn om hetvóór het leggen van camouflagetekeningen of -kleuren te voorzien.

Door andere vogels wordt de bescherming van eilanden en steile rotswanden, rotsrichels en holle bomen gezocht. Een groot aantal slaagde erin om zelf

osel

De

prof. dr. Anthonie Stolk

broedholen in boomstammen te hakken of in de bodem te graven.

Vogels kunnen hun vijanden door middel van hun vliegvermogen ontwijken en met het oog daarop ligt het voor de hand om ook het waardevolle nageslacht ook op veilige hoogte onder te brengen. Eén of meerdere eieren op een tak leggen is een even moeilijke als onzekere zaak en rotsichel en hoge bomen zijn er niet genoeg. Door hun grote aanpassingsvermogen begonnen de vogels nu in gevorkte takken uit verdorpe takjes eenvoudige platforms te bouwen. Langzamerhand ontwikkelden zich de handigste onder hen gevlochten kommetjes uit allerlei plantedelen. Die werden van haren, veertjes, zaadpluis en dergelijke vezels voorzien. Op die manier leidde de nestbouw tot echte kunstwerken, die onze grootste bewondering verdienen. Kogelvormige, gecompliceerd geweven bouwsels bijvoorbeeld, die aan de dunste takken zijn bevestigd en die van lange toegarpspijpen zijn voorzien.

In veel gevallen is het eigenlijk niet goed mogelijk om de schoonheid van een vogelnest, het unieke van deze vaak zo kunstig gebouwde constructies fotografisch weer te geven. Vrijwel altijd zijn deze immers goed verstopt tegen vijandige blikken, maar ook voor het oog van de camera. In spleten en hopen, maar ook tussen de wirwar van takken en in het dichte gebladerte blijkt het fotograferen vaak zelfs zo goed als onmogelijk te zijn. Al het storende kan echter door de schilder worden weggelaten. Zo hebben vogelschilders steeds weer geprobeerd om de fraaie vogelbouwwerken af te beelden. Eén van de grootsten onder hen is John Gould. Een eeuw geleden heeft hij een ongelooflijke prestatie geleverd. Door hem werden meer dan drieduizend bijzonder gedetailleerde vogelafbeeldingen vervaardigd, een groot aantal daarvan met de nesten erbij. Deze lithografieën zijn in 41 boeken, waaronder de *Birds of Europe* en de *Birds of Great Britain*, samengebracht.

Kweek met kleurafwijkende vlaamse gaaien

Tekst en foto's: Rudy Driesmans

De wondermooie, kleurrijkste onder onze kraaiachtigen, Vlaamse gaai, *Garrulus glandarius*, is bij velen niet onbekend.

Hun verschijningsvorm is ons niet vreemd, rosebruin lichaam, witte stuit, zwarte staart, blauw en zwart gestreepte vleugeldekveren met witte vleugelspiegels en oprichtbare kopveren. Hun golvende vlucht lijkt moeizaam en hij alarmeert het ganze bos met een door-dringend 'skreek' bij het minste onraad. Van zijn levenswijze snappen de mensen minder. Daar hij niet op te vreten is, dus oninteressant, is hij schadelijk en jagers zien natuurlijk liever een patrijs in de braadpan dan dat haar kuikens verdeeld zouden worden onder de telgen van een nieuwe gaaienfamilie. Ook levend heeft hij geen handelswaarde, dus wacht hem de vernietigingsdood. Vlaamse gaaien vervullen hier een rol in het uiterst gecompliceerd ecologisch evenwicht en zijn uitgerust om zich te handhaven dit vaak ten koste van een ander. Want in de natuur is er geen tijd om rustig te sterven, daar zijn opruimers nodig. Maar gaaien roeien niet uit, ook hun mogelijkheden zijn beperkt en werken daardoor selectief. Sentimentaliteit is een typische menseneigenschap, de natuur kent die luxe niet.

Kraaiachtigen per koppel in een voliëre gehuisvest en proberen er mee te kweken loont evenmin de moeite. Indien de kweek lukt, na veel inspanning, zorg en werk, eindigen de jonge vogels bij gebrek aan interesse, ergens solitair in een kooi of voliëre. Maar daar kwam verandering in toen enkele jaren geleden een pracht van een kleurafwijkende vlaamse gaai tegen een vangnet vloog. Puur toeval, want normaal eindigt zo iets met een lading hagel waarna het opgezette beest bovenop de TV belandt.

Dit was voor mij het begin van veel speurwerk en observatie met het doel de mutatie vast te leggen. Een ware uitdaging daar er mij geen gegevens met een succesvolle afloop bekend waren. Uiterlijk zijn er aan de vogel geen waarneembare geslachtskenmerken, maar dank zij een endoscopisch onderzoek kon ik een gegarandeerd koppelsamenstellen, gewone man maal opaal pop. De vogels werden in een voliëre van 2 x 2 x 2 meter geplaatst en eind maart zag ik verandering in het gedrag van de vogels. Als er lekkernijen aangeboden werden ging de man direct de pop voeren, ook werd de pop wel vertrouwelijker. Als nestgelegenheid werden er twee eksternesten zonder kap opgehangen en wat gekamoufléerd

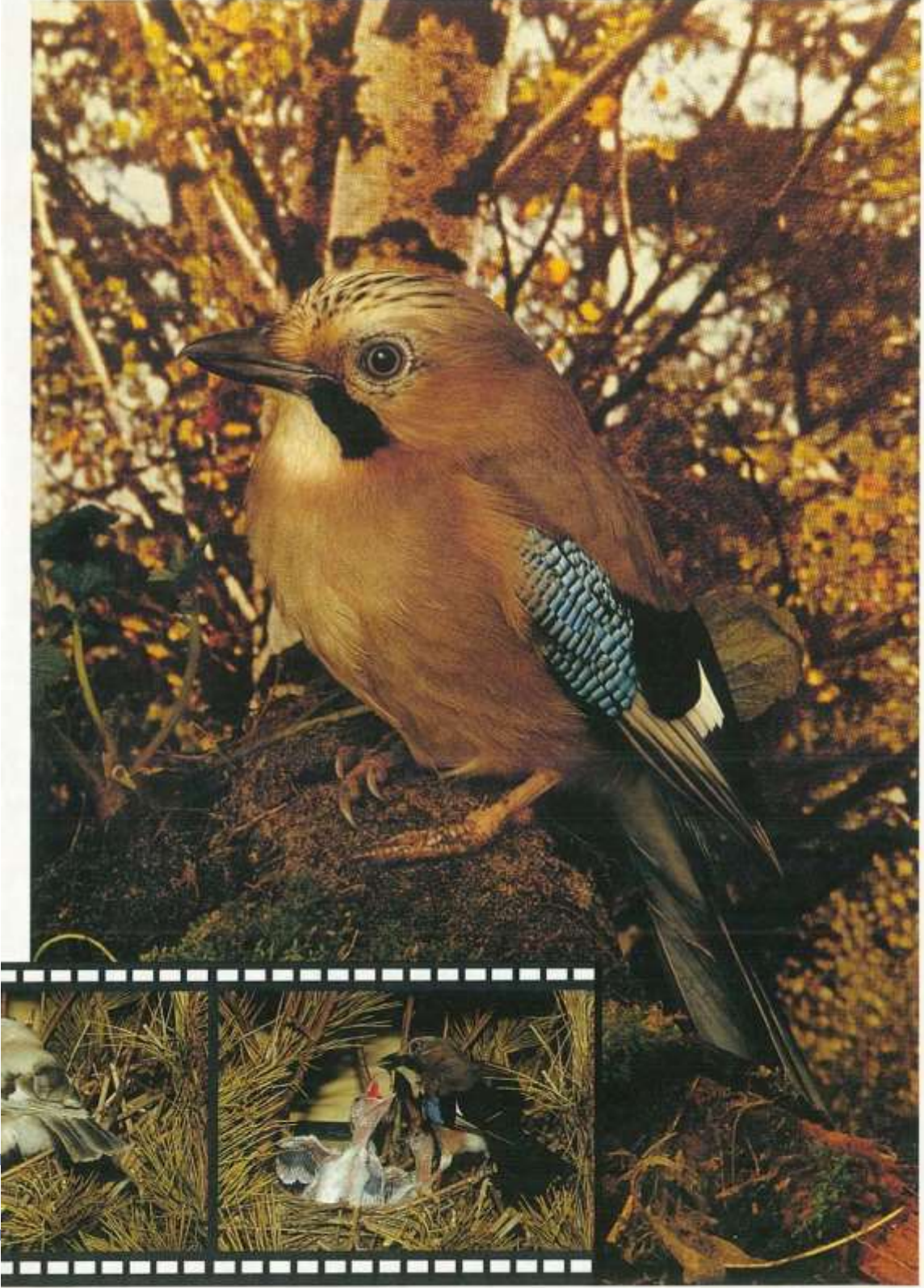
met dennetakken. Als nestmateriaal werden lijne boomworteltjes gegeven. Enkel de pop stoffeerde het aanvaarde eksterneest overvloedig met die planteworteltjes.

Het leggen van de eieren begint gewoonlijk eind april en een legsel bestaat uit 5 tot 6 exemplaren. Het verdient aanbeveling de eieren van Vlaamse gaaien weg te nemen en te vervangen door kunst-eieren, daar ze zowel in de natuur als in de voliëre vanaf het eerste ei beginnen te broeden. De broedduur bedraagt 18 dagen en de eierschalen worden opgegeten.

Als voedsel voor de jongen gaat de voorkeur uit naar allerlei kleine insecten, zoals mierenpoppen, meelwormen, vleesmaden en een assortiment rupsen en spinnen die ik met een stok uit de doornhagen klop en opvang in een omgekeerde paraplu.

Gedreven door de wilde verhalen die over de roofzuchtige kraaiachtigen verteld worden, gaf ik ze het eerste jaar toen ze jongen hadden ook een wilde eend die als verkeersslachtoffer gevonden was. Ondanks dat de ingewanden er uit hingen en mooi bloederig waren, hadden de gaaien daar beslist geen belangstelling voor.

use/

De/

Graspark

Ook halfwas spreeuwen, mussen en muizen worden in die periode weinig of niet aangeraakt. Kippeieren, evenals bebroede spreekueneieren, zelfs open-gemaakt, lusten ze niet. Kleine bebroede eieren, zoals van mussen, worden met mate genomen.

Tijdens het broeden en vanaf de eerste dag voert de man de pop en de jongen. Na het voeren gaat de pop op de nestrand zitten en laat zij of de man een hees gekras horen, waarop de jongen direct reageren door te sperren waarna ze gevoerd worden.

Merkwaardig is dat de jongen in het geheel niet reageren op nesttrillingen, zoals andere zangvogels, maar enkel op het gekras van de oudervogels.

Op het insectendieet, licht bepoederd met een mineraal kalkpreparaat, groeien de jongen voorbeeldig en na ongeveer 10 dagen kunnen ze geringd worden met een 6 mm ring. Ook ongeveer op die leeftijd gaan de eerste veren open en kan men zien of de jongen normaal van kleur of afwijkend van kleur zijn; een spannende periode.

Het gaat hier namelijk om een opaalmutatie die recessief vererft. Bij opalen is er geen sprake van melanine reductie maar de melanine ligt verzonken in de kern van de veer zodat ze niet tot uiting komen.

De hoorndelen, poten en snavel blijven dus donker, evenals de ogen.

De jongen worden steeds weggenomen als ze ongeveer 14 dagen oud zijn en met de hand verder grootgebracht. Eenmaal zelfstandig worden ze terug in de volière geplaatst en ze terug afstand nemen van hun verzorger en niet ingeprent raken op hem. Zo verkrijgt men rustige volièrevogels die in aanmerking komen voor verdere kweek en waaraan door hun betrouwbaarheid veel plezier te beleven valt.

Door het wegnemen van de jongen verkrijgt men een gestoorde broedcyclus, waardoor het koppel doorgaans aan een vervangingslegsel begint. De jonge vogels maken zonder problemen een gedeeltelijke rui door en tegen het einde van de periode kan de aandachtige liefhebber zich reeds een idee vormen wat mannen en poppen zijn.

Jonge mannen zijn in het algemeen nieuwgieriger en verblijven meer vooraan in de volière. Als er lekkernijen, zoals bessen of insecten aangeboden worden, zijn de mannen er steeds als eerste bij en zij domineren de poppen. Ook zijn de mannen in die periode zeer zanglustig en imiteren ze zonder problemen een voorgefloten deuntje, de kat van de burens of een troep overtrekkende wilde ganzen.

Als basis bestaat hun voeding uit universeelkorrels, aangevuld met insectenvoer. Ook zijn ze verzot op allerlei noten zoals eikels, kastanjes, hazelnoten, beuke- en walnoten en pinda's. Diverse soorten bessen en wat fruit lusten ze ook, maar insecten blijven de delicatesse bij uitstek. Af en toe een muis waarvan hoofdzakelijk de kop gegeten wordt, staat eveneens op het menu. Wat vlees of kaasrestjes, maar dit laatste wel in beperkte mate, anders gaan ze, gedreven door hun natuurlijk instinct, het teveel overal tussen of onder stoppen met bederf als gevolg.

Samengevat valt er voor de ernstige liefhebber veel genoegen aan de gaaien te belevan. Ze zijn sterk en halen een hoge leeftijd. Door hun betrouwbaarheid en nieuwsgierigheid hebben ze aandacht voor alles wat rond de volière gebeurt en ze reageren daarop met gepaste imitatiegeluiden. Ze gaan gemakkelijk tot nestbouw over en verzorgen en verdedigen hun jongen met grote inzet. Dit althans volgens mijn ervaring. Bij andere blijkt dat niet altijd zo te zijn, want van de vele eigen kweekvogels is er tot nu toe nog maar weinig nakweek. Men schetst dan problemen zoals eieren die plotseling zijn verdwenen of ook wel jongen die ineens weg zijn.

Of dit aan de voeding ligt ofwel dat het een ingeboren slechte eigenschap is weet ik niet. Laat ons wel hopen dat er een oplossing wordt gevonden voor die problemen zodat de zeer mooie mutatie wel behouden kan blijven.

De ware grasparkietenliefhebber zal altijd streven naar 28 - 14-18 punten op het keurbriefje, in de bovenste drie rubrieken, (het fysieke gedeelte). Juist omdat steeds meer mensen de grasparkiet gaan waarderen als postuur en showvogel bij uitstek, wil ik het hebben over het moeilijkste onderdeel van de grasparkiet om in te kweken in uw stam, de KOP.

Wel moet ik even opmerken dat een goede kop moet staan op een brede nek met daaronder brede schouders en een goed gebouwd lichaam. De liefhebber mag nooit de harmonie in een vogel uit het oog verliezen.

De toppers onder de grasparkieten munten uit boven de stok, maar meer nog boven de schouders, prima koppen met een goede expressie.

Kopvorm;

lengte in de kop (voorhoofdszwelving, hoogte boven het oog - maskerdiepte) diepte in de kop (welving voor de snavel - achtervulling) breedte in de kop (brug tussen de ogen, wengbrouw, neusbrug; dit is de bevestigingsplaats van de bovensnavel)

De onderlinge verhoudingen, lengte-breedte-diepte, verschillen dusdanig dat wij nu een grote variatie in kopvorm zien.

Wat bepaalt de grootte van de kop;

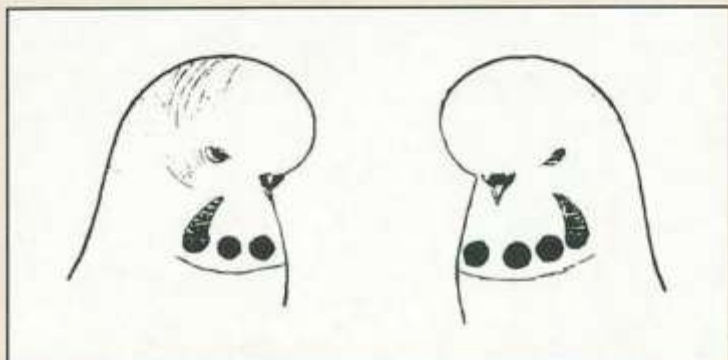
Schedel;

er is een zekere variatie in de afmetingen van de schedel, direct af te leiden uit de afstand tussen de oogholtes (oogkassen) neusbrug (bevestigingsplaats van de bovensnavel)

Spiermassa;

beperkte bijdrage aan de grootte van de kop, aangezichtsspieren hebben een zeer klein volume, nekspieren en de daar aanwezige spier-

eten, de kop is hoofdzaak.

vorming heeft slechts een diameter van 6 tot 8 mm.

Wel moet worden opgemerkt dat een breed ondersnavelbeen aan de huid zit bevestigd, hoe breder, hoe beter de halshuid zich kan ontwikkelen, wat een gunstige invloed heeft op de breedte van het masker.

Vederpartij;

Bepaalt de contouren van de kop, dit is wat we zien en dus voor het grootste deel bepalend voor de kopgrootte. (spuit een goede vogel maar eens goed nat, van zijn prima kop blijft maar heel weinig over.)

De grootte van de kop heeft geen enkele waarde als we niet denken aan de vorm van de kop. De snavel moet geheel in de maskerbevedering getrokken worden, dit wordt bereikt als de lengte-as van de schedel schuin naar beneden is gericht. (lengte-as is de lijn; neus-oog-achterschedel) Indien de snavel inderdaad prima is ingetrokken krijgen wij die prima koppen met prachtige achterschedels, omdat het achtereinde van de kop als het ware wordt opgetild, ook zal de overgang kop-nek dan goed zijn. Bij deze vogels zien we vaak een iets holle ruglijn, wat bevorderlijk is voor het algemene type van de vogel.

Kopbevedering:

Lange kopbevedering doet een kop groter lijken, we zien dit bij vogels van

het bufftype. Wat echter minstens zo belangrijk is, is de richting van de bevederingsinplant.

Wat de bevedering doet met de drie bepalende richtingen zullen we nu nagaan;

Lengte;

lange bevedering geeft meer hoogte dieper masker meer lengte in het front.

Breedte;

voor het belangrijkste deel bepaald door de richting van de bevedering. Een goede uitbouw van de kop vanaf de bovenkant van de neusdop in zijwaartse richting, deze uitwelling noemen we WENGBROUW. De breedte onder de snavel, boven de nek, wil ook nog wel eens onvoldoende zijn. Dit zijn vogels die WANGEN laten zien, vogels met voldoende breedte in de achterkop, maar waarbij het naast de snavel, in frontaanzicht, te snel wegl loopt. De oorzaak moet worden gezocht in een onvoldoende breedte van het ondersnavelbeen. Breedte en omvang in de nek wordt voornamelijk bepaald door de lengte van de bevedering.

Diepte;

Een goede uitbouw van de kop vanaf de bovenkant van de neusdop in voorwaartse richting, de VOORHOOFDSWELVING, in combinatie met een goede kopstand, waardoor het achtereinde van de kop als het ware wordt opgetild

Wim Hattink

ACHTERVULLING, geeft een goede diepte.

Naast de bekende opmerkingen op het keurbriefje, zien we de laatste tijd enkele nieuwe bemerkings passend bij de eisen van de moderne grasparkiet.

FRONT; dit is het vooraanzicht van de vogel duidelijke uitbouw boven de snavel, ogen niet zichtbaar

WENGBROUW; uitwelling in zijwaartse richting, boven het oog.

WANGEN; onvoldoende breedte naast de snavel

PLUIM; bevedering

KOPAANZET; overgang nek-koppertij

STERRENKIJKER; vogel kijkt niet omlaag, lengte-as kop horizontaal gaat samen met snavel die uitsteekt.

EXPRESSIE; uitdrukking in de kop van de vogel, de vogel moet trots showen.

Tot zover de kop van de grasparkiet. Ik hoop dat dit artikel duidelijk heeft gemaakt, dat we bij de selectie van onze grasparkieten eerst moeten kijken naar het fysieke deel van de vogel, waarbij de kop zeer belangrijk is. De bevederingskwaliteiten spelen hierbij een zeer belangrijke rol.

Tijdens het tentoonstellingsseizoen moeten we naast deze kwaliteiten echter wel bedenken, dat een vogel nog zo goed kan zijn, maar nooit winnen zal als zijn conditie niet optimaal is. We zien helaas nogal eens zeer goede exemplaren die er qua conditie niet optimaal bijzitten. Ofschoon het moeilijk is vogels met een dergelijke bevedering goed te brengen, moeten we dit toch van onszelf blijven eisen. (goede TT voorbereiding en voeding)

Succes

Troepialen

Koespreeuw man en pop

In dit artikelje een kennismaking met wederom een tweetal tot de familie Icteridae, de troepialen behorende geslachten, te weten:

Xanthocephalus xanthocephalus, Geelkop maskerspreeuw, welke geen ondersoorten heeft en domicilie vindt in Canada, U.S.A. en Mexico. Ze hebben een lengte van ongeveer 24 cm. Het vrouwtje is over het geheel donkerbruin van kleur, de keel en bovenborst zijn dof geelwit.

Het zijn net als de vele andere tot de troepialen behorende soorten, zeer levendige en bewegelijke vogels, maar van allen wellicht ook de meest komische. Ze produceren schelle en dan weer heel schorre geluiden en onderwijl

Tekst: Cevab
Foto's: C. Scholtz/v. 't Hart

maken ze dan de vreemdste bewegingen. Als voedsel nemen ze wel wat zaden op, maar in hoofdzaak leven ze van in en op het water zich ontwikkelende insecten in allerlei stadia. Nestelen doen ze in het riet langs de oevers en in moerasachtige gebieden in laag boven het water hangende struiken.

Een legsel bestaat gemiddeld uit 4 eieren die een groenachtig grijze schaal kleur hebben en bezet zijn met bruine vlekjes. De broedduur bedraagt ongeveer 13 dagen en alleen het vrouwtje houdt zich met dat broeden bezig.

Molothrus bonariensis, de Kleine Koespreeuw die met 6 ondersoorten voorkomt in Panama, Ecuador, Colombia, Peru, Venezuela en Brazilië. Hun grootte is ongeveer 19 cm en de pop is goed van de man te onderkennen; zij is meer grijsbruin van kleur.

Koespreeuwen zijn bewoners van open graslanden en echte cultuurvolgers. In groepen van zo'n 20 tot 30 vogels trekken ze rond an ze verkeren meestal in de nabijheid van grazend vee. Je ziet ze vaak op ruggen van het vee 'meerijden' onderwijl pikkend naar insecten.

Broeden doen ze niet zelf, het zijn echte parasiterende vogels. Van nestbouw weten ze niets, ze leggen hun eieren in de nesten van kleine zangvogels. Zelfs als die niet in de buurt aanwezig zouden

zijn, laten de vrouwtjes de eieren gewoon op de grond vallen. Het staat vast dat de koevogels bij meer dan 100 vogelsoorten parasiteren. Ergaan nogal wat eieren verloren, maar er komen er ook heel veel uit, zij het in een vreemd nest.

De jonge koevogel onderneemt geen pogingen om de jongen van de waardvogel uit het nest te werken, gelijk dat van de Koekoek bekend is. Neen, zij doen het gewoon anders. Een pas uitgekomen koevogel stikt bij wijze van spreken al vanaf het eerste uur van de honger en laat dat met een bijna constant sperrende bek ook blijken. De waardvogels voeren als ik weet niet wat en de jonge koevogel groeit als geen ander. Het resultaat is dat hij veel sneller dan de jongen van de waardvogels aan omvang en gewicht is toegenomen. Gevolg, hij overheerst en blijft uiteindelijk alleen over. Na 13 tot 15 dagen vliegt hij uit maar laat zich eerst nog een tweetal weken gratis en voor niks door de waardvogels verwennen. á Sociaal zouden we zeggen, maar ja dat is nu eenmaal hun natuur.

Geelkop maskerspreeuw

Ontwikkeling van

prof. dr. Anthonie Stolk

Reptiel- en vogeleieren hebben een belangrijke eigenschap gemeen: ze hebben een grote hoeveelheid dooier. Deze vormt een deel van de eicel en bevat de zogenaamde kiemschijf. Na beide rijpsdelingen versmelt de kern van de eicel met de zaadcelkern die bij de bevruchting is binnengekomen. De eerste delingen tot aan een ontwikkelingsstadium van enige honderden cellen en tot de vorming van het binnenste en buitenste kiemblad vindt nog in het lichaam van het vrouwtje plaats. De ontwikkeling wordt echter daarna tot aan het begin van de bebroeding onderbroken.

De kiemschijf levert de kiem op: vandaar uiteraard de naam. Wij kunnen ook van **embryo** spreken (afgeleid van het Griekse **embruon** dat jong dier betekent. In de latere fasen spreken wij liever van **foetus** (een Latijns woord dat ongeveer hetzelfde betekent). Zonder de dooier zou de ontwikkeling niet mogelijk zijn. Het is een hoogwaardige voedingsstof die dan ook tijdens de ontwikkeling wordt verbruikt. Dit noodzakelijke materiaal komt niet door de verbinding van de darm van het embryo met de dooierzak in het lichaam, maar door de bloedvaten van de dooierzak. Het eiwit (foutieve naam, want die bekende substantie wordt eerst na het koken wit!) of tenminste een rest daarvan wordt tegen het eind van de ontwikkeling in de zogenaamde amnionzak geperst. Daaruit kan hij door de aarsopening en de snavel in de darm van de vogel terecht komen en op die manier dienst doen als de eerste maaltijd. Het komt herhaaldelijk voor dat een deel van de dooier onder de buik van de jonge vogel achterblijft om eerst na het uit het ei komen te worden gebruikt. In bepaalde gevallen kan dit wel het derde deel van de oorspronkelijke hoeveel-

heid zijn, daardoor is het mogelijk dat een groot aantal nestvlinders eerst na twee of drie dagen voedsel opneemt. Het lichaam van de jonge vogel onttrekt tijdens de ontwikkeling een hoeveelheid kalk aan de eischal om dit voor het skelet te gebruiken: een fraai staaltje van recycling, waarvan wij mensen nog heel wat kunnen leren. De schaal verandert daardoor en wordt zo poreus dat hij niet alleen waterdamp af kan geven, maar ook zuurstof en koolzuur of koolstofdioxide door kan laten. De eivliezen blijken dezelfde als bij de reptielen te zijn en ook de ontwikkeling van het embryo verloopt vrijwel op dezelfde manier.

In het begin schijnt de jonge vogel hoofdzakelijk uit hart, hersenen en staart te bestaan. De staart die lang is en aan de lange reptielestaart doet denken, gaat echter (in tegenstelling tot wat bij de nauwverwante reptielen het geval is) al spoedig achteruit. Vervolgens ontstaan vóór en achter het hart twee op vinnen gelijkende ledematen die dan tct armen en tijdelijk vijftienige poten worden. Uiteindelijk ontstaan uit de armen de vleugels.

Wordt het embryo echter na ongeveer

vier dagen een foetus, dan hebben de mond en de aarsopening zich nog steeds niet ontwikkeld, als gevolg waarvan het darmkanaal nog gesloten is. Later breken deze beide openingen door. De veervelden met hun papillen ontstaan in de laatste dagen vóór het uit het ei komen, maar bij een groot aantal nestblijvers verdwijnen die later weer, zodat de jonge vogel volkomen of vrijwel naakt is. Bij deze dieren blijken de ogen en oren gewoonlijk nog gesloten te zijn. Bij de meeste jonge vogels groeit enige dagen vóór het uit het ei komen een kalkachtig uitsteeksel op de bovensnavel. Die is als de zogenaamde eitand bekend en dient om de jonge vogel bij het doorbreken van de schaal behulpzaam te zijn. Zo'n eitand hebben jongen van spechten ook op de ondersnavel. Is dit uitgroeijsel gereed, dan opent de jonge vogel daarmee al spoedig de luchtkamer en als gevolg daarvan kan hij nu zowel lucht inademen als in het ei piepen. Dit blijkt vaak reeds drie dagen vóór het uit het ei komen het geval te zijn. Bij grote vogels kan die 'geboorte' wel twee of drie dagen duren en is dit een heel karwei. Bij de meeste vogels komt het jong na de morgen uit het ei,

BLANKENSTIJN'S PET FARM B.V.

Turbinestraat 22
3903 LW Veenendaal
Telefoon 08385-14530

Wij vragen regelmatig
te koop: alle soorten
kleur-, zang- en
postuurkanaries

OPGELET!!

Luchtionisatoren v.a. f 139,-

O.a. **NEGATRON 500**, speciaal voor vogel-
verblijven ontwikkeld, eenvoudig op te hangen,
direct bedrijfsklaar met gratis tester, **6 jaar fabrieks-**
garantie, nog véél krachtiger door super emitter-
naald en modernste duitse technische perfectie.
Verwijdert: stof, pollen, dierharen, vogelveertjes, sterk,
bacteriën, schimmelsporen etc. uit de lucht.

Voor inlichtingen en gratis documentatie:
I.C.B., Postbus 1003, 2340 BA Oegstgeest,
tel. 071-171206

het vogelembryo

terwijl de ouders daarbij alleen in uitzonderingsgevallen behulpzaam zijn.

Vóór het uit het ei komen van de jonge vogel moeten er belangrijke dingen gebeuren. Nemen wij de grauwe gans als voorbeeld. Houdt men het ei tegen het oor, dan hoort men het binnen bewegen en kwaken. Ook verneemt men heel duidelijk een zacht piepegeluid, dat een fluitend karakter heeft. Het ei heeft eerst een uur later een gat en daarin ziet men het eerste dat van de jonge vogel zichtbaar is: de snavelpunt met de eitand. De kopbeweging waarmee de eitand van binnen tegen het eiomhulsel wordt gedrukt, maakt niet alleen dat de schaal wordt opengebroken, maar heeft ook een beweging tot gevolg van de erin opgarolde jonge vogel, die zich op die manier telkens een stukje om de lengteas van het ei draait. Daarbij beweegt de eitand zich bijgevolg langs een cirkelbaan binnen de eischaal en breekt op die lijn een samenhangende rij gaten open, totdat tenslotte bij het sluiten van de cirkel het hele stompe einde van de eischaal door een rekkende beweging van de hals in één stuk kan worden verwijderd. De lange hals maakt zich langzaam maar zeker met grote krachtsinspanning vrij, maar de vrije kop kan er nog niet door worden geduwd. Voorlopig blijft de hals nog stijf omhooggekrond in de embryonale houding, die hij sinds zijn ontstaan heeft gehad. Er gaan nog enige uren voorbij voordat het gewricht zich kan strekken en volkomen soepel wordt. Ook voordat de spieren sterker worden en de organen van het voor het evenwicht zorgende labyrint in het binnenoor gaan werken, zodat er voor de jonge vogel voor de eerste maal een boven- en onder bestaat en hij zijn kop op de juiste

manier (recht op en vrij) kan dragen. Zoals bekend komt de jonge vogel nat uit de schaal en ziet hij er uitgesproken lelijk uit. Overigens lijkt hij heel wat natter dan hij in werkelijkheid is. Bij beïnvloeding blijkt hij alleen maar vochtig te zijn. De indruk dat het verenpak kleverig en nat is, ontstaat doordat elke donsveer nog stijf opgevouwen in een dun vliesachtig omhulsel steekt. In deze vorm is het vrijwel niet dikker dan een haar. Door de aan eiwit rijke vloeistof zijn al die veerhaartjes onderling in het ei tot strengen aan elkaar gekleefd. Dit is bijzonder doelmatig, want op die manier nemen ze zo weinig mogelijk ruimte in. Drogen de veeromhulsels op, dan vallen ze op een gegeven moment tot stof uiteen en komen de opgesloten donsveren vrij. In feite drogen deze eigenlijk zelf niet: tevoren zijn ze al droog, omdat ze door de veeromhulsels omsloten zijn en als gevolg daarvan tegen de vloeistoffen van het ei beschermd. Vanzelfsprekend wordt het breken van de veeromhulsels door de bewegingen van de zo juist uit het ei gekropen jonge vogel bevorderd en aanzienlijk versneld, omdat deze zich tegen de vleug in langs zijn broertjes en zusjes en de buikveren van de broedende moeder wrijft. Ontbreekt dit wrijven (zoals bij een in de broedmachine geboren vogel), dan blijven de veeromhulsels langer dan gewoonlijk intact. In zo'n geval blijkt een verrassende truc mogelijk te zijn. Met de vogel in de ene en de wat vet gemaakte prop watten in de andere hand, strijkt men voorzichtig en zachtjes langs de veren van de jonge vogel. De broze veeromhulsels vallen daarbij in zeer fijne, stofvormige deeltjes uiteen, terwijl de vogel zelf en volkomen onverwacht verandert. Waar de prop

watten langs strijkt, ontstaat een dicht bosje fijn, grijsgroen en goudgeel dons, zodat men binnen enige minuten in plaats van het naakte, vochtig-klevende, kleine scharminkel een mooi rond balletje dons in de hand heeft. Het blijkt er ruim tweemaal zo groot uit te zien als tevoren.

Kort na het uit het ei kruipen valt de eitand gewoonlijk af. Bij een bepaald soort pinguïn blijft deze echter nog tweeënveertig dagen behouden. Bij sommige soorten zijn de jongen al na tien dagen ongeveer even groot als hun ouders, maar bij de koningspinguïn en de struisvogel duurt het opgroeien een heel jaar. Bij de keizerspinguïn, die dubbel zo zwaar wordt als zijn langzaam groeiende neef, moet het jong op een leeftijd van vijf maanden al kant en klaar zijn, omdat de harde werkelijkheid van het leven hem bedreigt in de vorm van de strenge zuidpoolwinter.

De ouders zorgen na het uit het ei komen van de jongen vrijwel steeds voor het beschermen, voeren en warmhouden van de jongen. Ze worden door hen schoongehouden, verdedigd en gevoerd. De ouders waarschuwen bij gevaar en maken niet zelden afleidingsmanoeuvres. Ze doen dan of ze vliegellam zijn en lokken op die manier de vijand van de jongen weg.

Op dezelfde wijze worden gewoonlijk ondergeschoven vreemde jongen verzorgd, maar toch blijken er soorten te zijn, die zich door broedparasieten niet zo gemakkelijk om de tuin laten leiden. Het gedrag bij de broedverzorging en het gedrag van de jonge vogels blijken binnen de vogelwereld nogal uiteenlopend te zijn, zozeer zelfs dat men moeilijk een samenvattende beschouwing kan geven.

M. BORGSTEIN - WAMEL

VOGELKWEKERIJ EN SPECIAALZAAK

- Vele soorten vogels (in 300 m² verkoopruimte)
- Binnen- en buitenvolières
- Vogelkooien
- Natuurbroedblokken (van groot tot klein)
- Luchtreinigers en -bevochtigers
- Koffie Minigard schrikapparaat
- Diverse vogelvoerders

Totaal 500 m² binnen voor uw hobby!

Vogelhandel: vr van 18.00 t/m 21.00 uur, zat van 9.00 t/m 18.00 uur.
Voeders en overige: ma t/m do van 13.30 t/m 18.00 uur, vr van 13.30 t/m 21.00 uur, zat van 9.00 t/m 18.00 uur. Overige volgens afspraak.

M. BORGSTEIN - VAN HEEMSTRAWEG 107
WAMEL (bij Tiel) - TELEFOON 08878-10 24

RIDDERKERKSE VOGELHANDEL

HENK VAN OS

IMPORT

EXPORT

Gespecialiseerd in zeldzame vogels o.a. diverse Yuhina's, meesjes, sunbirds, tangara's timalies, hapvogels, buulbuuls, spreeuwen, gaaien, beo's, scharrelaars, bladvogels, shamalijsters, diverse lijsters, vliegenvangers, nachtegalen, duiven, kernbijters, sijsjes, roodvleugel woestijnvinken, rosé vinken, astrilden, amadines, enz. enz.

Wekelijks aanvoer van zeldzame vogels.

Henk van Os, Ringdijk 26, Ridderkerk, tel. 01804-14292

Zijn nestblijvers vliegvlug geworden, dan verlaten ze als regel in de morgen het nest en vrijwel altijd zonder medewerking van de ouders. Ze worden dus zeker niet weggejaagd.

Bij een groot aantal soorten vliegen de jongen al uit voordat het vliegvermogen volkomen ontwikkeld is. Met het oog op de aanvankelijke onbehoopenheid kan men gemakkelijk denken dat de jonge vogel het vliegen leert. Dit is echter niet het geval. Het vliegvermogen blijkt ongeveer gelijktijdig met de ontwikkeling van de slagpennen tot ontwikkeling te komen. In het experiment nam men een deel van de nestjongen kort vóór het uitvliegen uit het nest en bracht men ze verder kunstmatig groot, terwijl men hen het vliegen belette. De onderzoekers wachtten af tot de in het nest gebleven broertjes en zusjes waren uitgevlogen en zich tot goed-vliegende jonge vogels hadden ontwikkeld. Daarop liet men de proefvogels vrij. Hierbij bleek dat de vogels die men het vliegen had belet even goed konden vliegen als de nestgenoten die de mogelijkheid hadden gehad om het vliegen te leren. Overigens blijken er zoveel variaties van het nestvlieders- en het nestblijverstype te zijn, dat ook hier geen algemeen geldende conclusies zijn te trekken.

Tenslotte nog dit. Met de vlinders behoren de vogels tot de weinige diergroepen, waarbij het mannetje twee geslachtschromosomen in iedere celkern bezit en het vrouwtje slechts één geslachtschromosoom. Bij de mens en de zoogdieren is echter het omgekeerde het geval. Bijgevoeg beslist bij de vogels de chromosomenindeling in de eicel en niet de verdeling in de zaadcel over het geslacht van de kiem. Bij de ontwikkeling van de vogels dient ook de leeftijd ter sprake te komen. Deze kan bij de verschillende soorten zeer uiteenlopend zijn. Enige voorbeelden: roodborstje elf jaar, widgeend twintig jaar, gierzwaluw eenentwintig jaar, blauwe reiger vierentwintig jaar, zilvermeeuw eenendertig jaar, raaf negenenzeftig jaar. Of papegaaien de leeftijd van honderd jaar kunnen bereiken, is echter zeer de vraag.

Illustraties

Ontwikkeling van de kip. Is het ei bevrucht, dan begint de kern zich te delen om de kiemschijf of het blastoderm te vormen. Het volgende stadium van de ontwikkeling is de vorming van een holte tussen de kiemschijf en de dooier. De kiemschijf is nu verdeeld in een buitenste kiemblad of ectoderm en het binnen-

ste kiemblad of endoderm (ook wel endoderm geheten). In het buitenste kiemblad vormt zich dan de zogenaamde primitiefstreep. Hiervan splitsen zich cellen af om zich te verplaatsen in het middelste kiemblad of mesoderm te vormen. Al deze processen zijn voltooid in de eerste twintig uur van bebroeden; met als eindresultaat dat de drie kiembladen zich hebben ontwikkeld. Het buitenste kiemblad doet de huid en het zenuwstelsel ontstaan, het binnenste kiemblad de darm en de daarvan afgeleide organen, zoals de lever, de galblaas en de alveesklier, het middelste kiemblad de beenderen en de spieren.

a. Embryo van de kip na twaalf uur bebroeden. De bleke vlek op het dooieroppervlak is een platte schijf of kiemschijf (ook wel blastoderm genoemd), waaruit het embryo zich ontwikkelen zal. De primitiefstreep is op dit ontwikkelingsstadium nog niet te zien.

b. Embryo na 72 uur bebroeden. De voornaamste bloedvaten zijn te zien, die zich over het oppervlak van de dooier uitspreiden. Het bloed wordt naar en van de dooier gebracht door de dooierslagaders en aders. Op die manier worden de voedingsstoffen naar het zich ontwikkelend embryo gebracht. De voorzijde van dit embryo is relatief groot als gevolg van de sterke ontwikkeling van de hersenen en ogen.

c. Embryo na vijf dagen bebroeden. Het op een zijde liggende embryo wordt door een netwerk van bloedvaten omgeven, die voedingsstoffen van de dooier naar het embryo brengen. Een oog en de aanleg van de ledematen zijn te zien.

d. Embryo na zeven dagen bebroeden. Voor de duidelijkheid werd het embryo losgemaakt, maar het bevindt zich nog steeds in de amnionholte. Sommige bloedvaten moesten worden doorgesneden. Op dit ontwikkelingsstadium vormt de kop ongeveer de helft van het lichaam. Hersenen en ogen zijn duidelijk te zien.

e. Embryo na tien dagen bebroeden uit de eischaal verwijderd. De kop en de ledematen zijn goed ontwikkeld en de aanleg van de veren is te zien.

f. Embryo na vijftien dagen bebroeden. Dit embryo werd vrijgemaakt en het omringende vlies verwijderd om de afname in grootte van de dooierzak te laten zien. De ogen zijn nog gesloten. De veren en de klauwen aan de poten zijn duidelijk te zien. Na twintig dagen bebroeden is het jong gereed om uit de eischaal te komen.

use!

De

De KAF-O-MATIC®

De Kaf-O-Matic is een unieke uitvinding. In minder dan 30 seconden kunt u met het apparaat het kaf van het zaad scheiden.

NIEUW

Wegens groot succes speciale voorjaars aanbieding.

v.a. 139,-

Adviesprijs f 179,-
onze prijs nu f 139,-
zolang de voorraad strekt

© Wetig gedeponeerd

Vraag gratis folder van onze UNIEKE Kunstmoeders

De KAF-O-MATIC® scheelt geld!

Voor verkoop
en informatie: **KEMO-ALKMAAR**

Verdronkenoord 48 - 1811 BG Alkmaar
Telefoon: 072-33 23 23 - 15 57 85
Levering binnen 24 uur.

PT-FOOD

- Een uitgekield **kracht- en opfokvoer** met alle onmisbare vitamines en andere voedingsstoffen voor papegaaien en parkieten.
- **Grondig en met groot succes** beproefd en onderzocht.
- Een **kracht- en opfokvoer** dat opvalt door een **zeer geringe mate van verzuring**.
- Met **PT-FOOD** zijn jonge vogels **sneller op gewicht**, en ontwikkelen ze een **diepglanzende, dik en strak verenkleed**.
- **Overtuig Uzelf**, en koop een 1 kg verpakking. **PT-FOOD** is bij uw diervoederleverancier te verkrijgen.

Voor meer informatie en een folder:

HOPE FARMS BV

Woerden, Tel. 03480-13915

Kiemwerk

We zitten midden in het broedseizoen en een beetje voorlichting over voeding is dan wel op z'n plaats, vooral voor de jongere kwekers. En dan bedoel ik hen, die nog niet zolang met de vogelhobby bezig zijn.

Een vraag die nog regelmatig gesteld wordt luid: 'Dat kiemzaad hè, hoe gaat dat nou?'

Want velen hebben er wel van gehoord maar weten niet precies hoe en wat. Om te beginnen dienen we eerst even een misverstand uit de wereld te helpen. Er werd eens beweerd dat gekiemde zaden uit den boze waren omdat er vergif in zat! Nou mensen, men had de bekende klok horen luiden en wist dus niet waar de evenbekende klepel hing! Men beweerde namelijk dat er nitriet in het voer zou zitten. Als dit zo zou zijn waren er jaarlijks vele dode vogels bij de kwekers. Wat er wel in zit, en hoort te zitten is nitraat, een stof die geldt als één van de voornaamste voedingsstof voor planten. Verder is het geruststellend te weten dat het nitraatgehalte van zaden door de overheid wordt gecontroleerd.

Hoe laten we de zaden kiemen?

Daar zijn verschillende manieren voor, maar ze hebben allen één ding gemeen; er is water voor nodig en warmte. Er zijn bij de speciaalzaak mooie kiem-automaten verkrijgbaar, die een prima resultaat geven. Andere prefereren liever het gebruik van een nylon-pantje of een plastic zeef. Wat u ook gebruikt, zorg er voor dat de zaden goed worden gespoeld, meerdere malen per dag!

En nu de procedure; zaad laten kiemen is het zaad in een omstandigheid brengen, dat d.m.v. vocht en warmte de huid van het zaadje openbarst en zich hierdoor een worteltje - de kiem - naar buiten werkt.

En juist deze kiemen voorzien de vogels van belangrijke natuurlijke voedingsstoffen.

Eerder heb ik al aangegeven dat er op verschillende manieren 'gekiemd' kan worden.

De wijze welke ikzelf toepas is de volgende:

Doe het zaad in een jampotje en voeg handwarm water toe. Dek het potje af met een stukje horregas of pantje. Laat het potje 24 uur staan op een plaats waar kamertemperatuur heerst. Na die 24 uur goed doorspoelen. Ook de volgende twee dagen meerdere malen per dag spoelen. U zult zien dat er nogal wat troebel water afkomt. Zodra de witte puntjes, de kiemen dus, 1 à 2 mm lang zijn kan het zaad gevoerd worden. Gebruik elke dag een nieuw potje, zodat u elke dag over kiemzaad kan beschikken. Maak niet teveel kiemzaad, zorg er voor dat er vers zaad voorhanden is en bewaar geen restjes van de vorige dag.

Welke zaden?

De meeste gezonde zaden zijn geschikt om als kiemzaad te verstrekken. Neem echter nooit lijnzaad, dit zaad heeft de eigenschap om een vieze plakkerige substantie af te scheiden waardoor er een slijmerige massa ontstaat, ongeschikt om aan de vogels te voeren.

Neem die zaden die evenveel tijd nodig hebben om te kiemen en stel een mengsel samen dat de vogels graag willen eten. Voor de kanariëkwekers is dat geen probleem in de meeste dierspeciaalzaken is een kant en klaar mengsel verkrijgbaar. Voor de tropenkwekers ligt dat anders, hier moet zelf worden gemengd. Ik neem 2 kg. witte miliet, 1 kg. japanse miliet en 1 kg. gierst.

Vervolgens neem ik hiervan 1 deel en meng dit met 1 deel van het reeds genoemde 'kanariemengsel'. Ik gebruik dit mengsel reeds vele jaren en het bevat prima voor japanse meeuwen, zbravinken en gouldamadines. Ten behoeve van de kleine afrikaanse soorten heb ik eens fijn onkruidzaad gekiemd. De kiemkracht was goed alleen verschilde de tijd nogal. Het voer werd goed opgenomen. Voor de parkieten kunnen zonnebloempitten worden gebruikt. Wel apart laten kiemen. Trosgerst wil ook wel maar het duurt wat langer. Wat u ook voert, denk erom dat u dit altijd met mate doet. Veel succes.

B.J. de Vries

Laat anderen delen in je ervaringen!

Naar aanleiding van het artikeltje over "Hoe vererven de mutaties bij de diamantduiven" in het oktobernummer van "Onze Vogels 1986," is door mij beloofd de reacties met resultaten uitgewerkt te publiceren in ons maandblad. De reden waarom nu pas dit beloofde artikel, zal u na dit gelezen te hebben wel duidelijk worden.

De opsomming heb ik ingedeeld in drie categorieën gegevens, te weten:

- a) bruikbare (0)
- b) minder goed bruikbaar (2)
- c) niet bruikbaar (resp 3 en 12)

Tussen haakjes de aantallen reacties. Onder a) bruikbaar wordt verstaan dat de afkomst van zowel de oude als jonge vogels bekend is.

Onder b) minder goedbruikbaar: alleen de afkomst van de jonge vogels is bekend.

Onder c) niet bruikbaar: heb ik in twee delen gesplitst, te weten:

- 1) zowel van de oude als jonge vogels geen afkomst bekend
- 2) geen gegevens omtrent de kweek

van de mutaties, wel andere nuttige gegevens en vooral vragen over de diamantduif in het algemeen.

Alle reacties heb ik ontvangen na het kweekseizoen in het jaar van de oproep. Daarna, de laatste twee jaar geen enkele reactie meer.

Zoals u al ontdekt zult hebben, zijn de aantallen binnengekomen kweekresultaten zeer **schamel** en dat terwijl de oproep is geplaatst in de maandbladen van zowel de N.B.v.V. als die van de K.B.O.F.

Ik vraag me daarom ook af, maar weiger te geloven, of er maar een handjevol diamantduivenkwekers zijn die zich bezighouden met de kweek en de resultaten ervan bijhouden. De werkelijke reden hiervoor ligt m.i. ergens anders. Vele kwekers nemen niet eens de moeite de resultaten door te geven, misschien gemak-zucht? Anderen denken hun ervaringen liever niet uit te wisselen en houden ze voor zichzelf in de veronderstelling zelf iets bijzonders te kweken. Jammer want waarom mag een ander niet meedelen in de ervaring van ons "vogelliefhebbers" om zo onze mooie liefhebberij verder uit te bouwen?

Om nu al juiste conclusies te trekken uit de binnengekomen meldingen en die van mijzelf zou al te voorbarig zijn. Voor 100% zekerheid gaat het tenslotte over zeer grote aantallen nakomelingen. In grote lijnen kun je stellen dat de artikelen van dhr. Praet in ons maandblad van januari, februari en maart 1989, respectievelijk pagina's 27, 62 en 107, over de diamantduif juist zijn, alhoewel daar toch ook nog enkele vraagtekens bijstaan en daar gaat het nu juist om.

Mochten er in de toekomst, misschien mede door dit artikeltje, alsnog gegevens binnenkomen dan ben ik bereid, samen met mijn collega Lievrouw deze te bundelen en te publiceren want uit het redelijk grote aantal niet bruikbare gegevens en vooral telefonische contacten, wil ik toch de moed putten verder te gaan en de kweker te laten delen in mijn ervaringen om op deze manier mee te helpen de diamantduif en haar kweek te bevorderen en als het mogelijk is op een hoger peil te brengen.

Frans Delnad.

Over kleur

*De beginnende kweker.
Deel 4.*

*Broedrijpheid,
nestbouw en legsel.*

De basis voor een succesvolle kweek kan 2 a 3 weken vóór aanvang broedseizoen niet meer gelegd worden. Kweekvogels moeten geruime tijd daarvoor gedurende een paar rustige wintermaanden, krachten en reserve's kunnen opbouwen die ze in de kweekperiode nodig hebben.

Zijn er d.m.v. onjuiste verstrekkingen in voeding e.d. tekortkomingen geweest, dan is het risico groot, dat dit een nadelige invloed heeft op o.a. bevruchting en verdere kweek. Maar of er tekorten zijn geweest of niet, geslachtsrijpheid en broedrijpheid volgen meestal toch.

Een pop die broedrijp is, zal zich wat onrustig gedragen, steeds op en neer vliegen en daarbij enige geluiden produceren. Nemen wij die pop op zo'n moment even in de hand dan zien wij een schaarser dan normaal bevederde buik en een kogelrond onderlichaam. Met die weinig bevederde plek worden gedurende het broedproces de eieren op temperatuur gehouden. Komen wij tot de conclusie dat de pop nog niet geheel broedrijp is, dan niets forceren en nog even geduld met koppelen.

Zouden wij op zo'n moment toch de man bij zo'n pop laten en tevens nestmateriaal verstrekken dan is de kans op een legsel groot maar de kans op bevruchte eieren is dan klein. De niet broedrijpe pop is niet gediend van de toenaderingen van de man met negatief resultaat als logisch gevolg.

Is de pop wel broedrijp, dan controleren wij nog even of de man op dit moment nog steeds de optimale conditie heeft als eerder omschreven en zo ja, de vogels samen brengen zodat de man kan doen wat van hem verwacht wordt. Wij kunnen nu overgaan tot verstrekking van nestgelegenheid en nestmateriaal. Wel kijken wij nog even of de partners zuivere pootjes hebben, vooral geen vuile verhardingen aan tenen of aan nagels laten zitten, dit zou de eischaafl kneuzingen kunnen bezorgen met negatief resultaat als gevolg. Te

Kanaries

lange nagels, hetgeen bij éénjarige vogels sporadisch voorkomt maar die bij oudere vogels vaak wel te zien zijn, zowel bij man als bij pop even knippen. De uiterste puntjes er vanaf is meestal voldoende en let goed op daarbij nooit de bloedbaan in de nagel te raken, deze is indien tegen het licht gehouden, duidelijk zichtbaar.

Eerder hebben wij gelezen, dat het gunstig is de pop **nestkeuze** te geven, dus op meer dan één plaats een nestbakje ophangen. Gebruiken wij nestbakjes van materiaal dat geen lucht doorlaat, dan vóór de plaatsing deze voorzien van ruimvoldoende z.g. luchtgaatjes, dit om te voorkomen dat er zuurstofgebrek en tevens dat er geen verstoring van de realtieve luchtvochtigheid in het nest optreedt. Broedbakjes van materiaal dat een absorberende werking heeft zoals aardewerk of hout, genieten mijn voorkeur. Als wij deze een paar dagen vóór plaatsing nog even bewerken met het bestrijdingsmiddel u 3, hopelijk is er op dit moment nog weinig te bestrijden maar toch, dan hebben wij tevens de nodige preventie tegen de gevreesde rode bloedmijt uitgevoerd. Hout en aardewerk nemen genoemde vloeistof op en dat heeft veel voordeel. Bij gebruik van rechthoekige nestbakjes, de hoekjes even met een driehoekje van hout opvullen, zoniet dan is er kans dat de pop t.z.t. tijdens het keren van de eieren, een eitje in deze niet met nestmateriaal opgevulde ruimte terecht laat komen en ook dan heeft zo'n eitje vrijwel nooit meer het gewenste resultaat.

Het betreffende hoekje wordt door de pop niet met nestmateriaal volgebouwd omdat deze haar nest draait, niet vierkant afbouwt maar zowel binnen- als buitenkant rond dus. Daarom regelen wij dat op de aangegeven manier zelf even.

Kanaries willen nogal eens slordig omspringen met nestmateriaal met als nadeel, kans op bevulling als dat even blijft liggen. Verstrek indien mogelijk steeds kleine hoeveelheden zodat de voorradige hoeveelheid meteen als bouw materiaal gebruikt wordt. Niet gekleurde sisal maar ook mossen zijn als nestmateriaal zeer geschikt. Gekleurde vezels kunnen gifstoffen bevatten, dus deze niet als nestmateriaal verstrekken. Het is raadzaam geen sterke vezels te gebruiken, er mogen vooral geen nylon of andere onbreekbare vezels tussen zitten. De lengte van de stukjes sisal zo'n 3 à 4 cm., zijn deze langer dan geeft dat het risico op ver-

strangeling. Mossen geven voor zover mijbekend, geen enkele risico. Uiteraard moeten ook deze, evenals elk ander soort nestmateriaal, zuiver zijn. De broedrijpe en in goede conditie verkerende vogel zal het nest meestal in snel tempo bouwen. Laat ook in deze periode geen enkele tekortkoming in voeding optreden, conditioneel wordt er nu heel wat gevraagd van de vogel. Naast de instandhouding van het eigen lichaam, moeten er voldoende stoffen in het vogellichaam aanwezig zijn om het legsel vitaliteit en kracht mee te geven. Variatie in de voeding is dus ook in deze periode enorm belangrijk, verstrek daarin wat verscheidenheid waarbij een matige toediening van kracht- of eivoer beslist niet overgeslagen mag worden, aan te bevelen is daaraan een druppeltje levertraan, maiskiemolie of tarwekiemolie toe te voegen en dat hoeft niet beperkt te blijven tot het kweekseizoen maar mag het gehele jaar door met mate verstrekt worden. Niet overdoseren maar dat geldt voor alle verstrekkingen. Overdoseringen kunnen grote risico's met zich mee brengen, daaraan mogen wij ons beslist niet schuldig maken, immers één van onze doelstellingen was, met zo min mogelijk risico's en een redelijke kans op succes te starten.

Terug naar de nestbouw. Soms bouwt de pop in een paar uur het nest geheel af, in een ander geval zal ze daar een paar dagen de tijd voor nemen. Het legsel geeft bij in goede conditie verkerende vogels, vrijwel nooit problemen. Eieren van een te grote of te kleine afmeting komen niet vaak voor. Een schaalloos ei **mag niet voorkomen** omdat dit het gevolg is van onvoldoende kalkafzetting, oorzaak: het ontbreken van de benodigde opbouwstoffen tot kalkvorming en daar kan de vogel niet en de kweker alles aan doen. Het is onjuist te veronderstellen dat de vogels uitsluitend in de periode dat ze een legsel produceren, over stoffen moeten kunnen beschikken die kalkvorming mogelijk maken. De stoffen moeten in deze periode wel meer maar verder het gehele jaar door beschikbaar zijn.

Normaal zal een legsel van 4 à 5 eieren zonder één dag over te slaan probleemloos tot stand komen. Constatieren wij dat de pop uitgeput op de kooibodem zit en daarbij constant schokkende bewegingen maakt, dat kan er sprake zijn van legnood. Meteen de vogel op een rustige plaats en **warm zetten**, bij $\pm 35^{\circ}\text{C}$ is het probleem meestal snel opgelost. Andere middelen om de vogel van het ei te ontdoen falen dikwijls, de beginnende kweker kan dus daaraan

Isabelpastel

dan ook beter niet beginnen. Als het eerste ei er is en wij willen dat alle jonge vogels van dat legsel vrijwel tegelijk geboren worden, dan kunnen wij de eerste 3 of 4 eitjes rapen. In plaats van elk weggehaald eitje leggen wij een kunsteitje in de plaats en op de vooravond van de dag dat het laatste eitje wordt verwacht, plaatsen wij het tot nu toe geproduceerde legsel terug. De geraapte eitjes bewaren in een vergaarbakje, gevuld met zand zonder scherpe delen daarin en de eitjes dagelijks keren. Dat vergaarbakje trillingvrij plaatsen, droog, niet in de zon en bij een zoveel mogelijk constante temperatuur die zeker niet lager is dan + 10°C.

Te koud geplaatste of te lang bewaarde eitjes nemen in kiemkracht af, bevuilde eitjes **nooit** wassen of met water reinigen en nooit met vuile, vette of natte vingers eieren aanraken. Om geen stukken te maken is een kunststof lepeltje vaak een goed hulpmiddel bij het rapen van eitjes.

Natuurlijk kunnen wij de pop het legsel laten completeren zonder dat de eitjes geraapt worden. Het gevolg is dan meestal, dat de jonge vogels op verschillende dagen geboren worden, bij grote legfels is dat voor de laatstgeboren jonge vogel een nadeel omdat de kans groot is dat de kleinste verdrongen wordt en onvoldoende voedsel ontvangt. Als wij er hier vanuit gaan dat de eitjes geraapt zijn en s'avonds vóórdat het laatste eitje van dat legsel door de pop gelegd wordt, de geraapte eitjes worden teruggeplaatst, dan hebben de teruggeplaatste eitjes in de ongeveer 12 uren die nog voorafgaan aan het toevoegen van dat laatste eitje, weer bij benadering de lichaamstemperatuur van de vogel op het moment dat het laatste

eitje gelegd wordt. Het voordeel daarvan is, dat alle jonge vogels vrijwel tegelijk geboren zullen worden.

Veroorzaakt de man tijdens de broedperiode last, zodat de pop de broedtijd niet rustig kan afwerken, dan is het raadzaam die man niet bij de broedende pop te laten zitten, hij is daarbij ook helemaal niet meer nodig. In het tegenover gestelde geval laten we het koppel bij elkaar. De pop zo weinig mogelijk storen tijdens de broedperiode, nestcontrole bij voorkeur uitsluitend uitvoeren op het moment dat de pop uit eigen

beweging het nest verlaten heeft. Doen we dat niet, dan kan de geschrokken pop bij het verlaten van het nest wel eens een eitje op de kooibodem depneren en u begrijpt, dat dit dan vrijwel zeker verloren is. Deze voorzichtige wijze van nestcontrole ook toepassen als er kleine jonge vogels zijn, wel kan op dit moment de eventueel eerder apart geplaatste lastige man weer een kans krijgen en teruggeplaatst worden. Daarmee zullen zich dan zelden of nooit nog problemen voordoen.

Verstrekken we tijdens de broedperiode zo om de 3 a 4 dagen badwater, dan mag dat natuurlijk niet ijskoud zijn. Probeer gemorst water op te vangen, een natte kooibodem vraagt om problemen. De pop zal vrijwel altijd graag van badwater gebruik maken met als gevolg, dat deze nog niet geheel droog weer op het nest plaats neemt. Dat heeft het voordeel dat je het legsel niet hoeft te benevelen, de pop regelt dat verder zelf.

Tijdens het broedproces wel de hygrometer in de gaten houden, de relatieve luchtvochtigheid dient zo constant mogelijk te blijven en bij voorkeur, zoals eerder aangegeven, tussen 60 en 80 procent.

Zo'n 6 a 7 dagen nadat de eieren teruggeplaatst zijn en het eigenlijke broeden dus is begonnen, kunnen we de eieren schouwen. Sommige liefhebbers schouwen de eitjes al met de vijfde dag maar

Goudagaat

m.i. is het raadzaam, de beginnende liefhebber niet te haastig tot die controle aan te zetten.

Mogelijk kunnen we onze ervaren hulp nog eens inroepen, hij kan u tonen welk ei wel en welk ei niet bevrucht is. Is er slechts bevruchting bij een deel van het legsel, laat dat legsel dan toch compleet. Een onbevrucht ei kan later tot steun van de jonge vogels dienen. Gebruiken we een schouwlampje dan heeft dat als voordeel, dat de eitjes niet uit het nest genomen hoeven te worden, het nest even op een donkere plaats houden en vervolgens zal ook in de meeste gevallen de onervaren kweker de doorzichtige, heldere en dus niet bevrucht zijnde eitjes snel kennen uit de donkere en met bloedbanen doorweven eitjes, die dus wel bevrucht zijn. Onbevruchte eieren zijn waardeloos. Bij te jonge vogels, dus vogels die minder dan 9 a 10 maanden oud zijn, kan dat nog al eens voorkomen. In de praktijk komen eieren die niet bevrucht zijn, veel meer vroegtijdig in het seizoen voor dan later in de kweekperiode. Bevrucht wil nog niet zeggen, dat er uit dat ei altijd een jonge vogel tevoorschijn zal komen. Bij één goede paring kan wel het gehele legsel volledig bevrucht worden. Overigens is het moment van paring niet het tijdstip van bevruchting. Het tijdstip van bevruchting is het moment dat vrouwelijke eicel en mannelijke zaadcel samengaan en dat is

soms dagen later dan het tijdstip van paring. Vanaf het moment van samengaan kan het nieuwe leven, het embryo, tot ontwikkeling komen.

Worden geraapte eitjes foutief opgeslagen, b.v. bij een te lage temperatuur, dan kan de kiem afsterven. Bij een temperatuur boven de 27°C zal de ontwikkeling langzaam doorgaan met als gevolg, verzwakking van het embryo. Bij juiste temperatuur blijft het embryonale leven sluimeren en dat is wat gewenst is.

Het embryo kan natuurlijk om verschillende redenen afsterven tijdens het broedproces, b.v. doordat er van een te hoge of een te lage relatieve luchtvochtigheid sprake is, omdat de eischaal gekneusd is of omdat het embryo onvoldoende vitaliteit bezit of een onjuiste samenstelling heeft.

Er kan sprake zijn van factoren die dodelijk zijn voor het leven in wording. In al deze gevallen zal uithet ei, ook al was dat bevrucht, geen jonge vogel tevoorschijn komen.

Niet bang worden voormislukkingen als hier omschreven, in veel gevallen gaat het gewoon goed en zullen er de dertiende of veertiende dag na aanvang broeden, jonge vogels in het nest aanwezig zijn.

Daarover de volgende gelegenheid.

Tekst: A. van Eck.

Foto's: W.D.H. Spijker.

Goudbruin

Bedrog

Hebben in de vogelwereld beide geslachten elkaar na kortere of langere tijd gevonden, dan kan het maar al te vaak gebeuren, dat ze niet in de juiste stemming zijn en nog steeds niet tot paring kunnen komen. In zo'n geval zit er niet anders op, dan dat door het mannetje allerlei pogingen worden aangewend om het vrouwtje geleidelijk tot de paring bereid te maken. In het algemeen kan men zeggen dat vogelmannetjes trachten om de toekomstige partner te imponeren door duidelijk te laten uitkomen hoe mooi ze wel zijn. De hofmakerij of balts is eigenlijk niet anders dan het etaleren van schoonheid, zowel van kleuren en vorm als van standen en bewegingen. De zang doet hieraan uiteraard ook mee, waarbij opgemerkt moet worden, dat niet alleen lieflijke melodieën, maar ook krassende geluiden (zoals van kraaien en raven) eveneens tot zang worden gerekend. Al deze signalen staan in dienst van de communicatie, die in de voortplantingstijd het meest uitgebreid is, omdat er met het oog op de samenwerking het meest door de partners tegen elkaar moet worden gezegd.

Paradijsvogels nemen de wonderlijkste houdingen aan, terwijl kalkoenen en pauwen pronken. Om te bewijzen dat de mannelijke tooi van het verenkleed inderdaad indruk op de vrouwtjes maakt, hebben wij de volgende proef gedaan. Een mannelijke grasparkiet *Melospittacus undulatus* werd extra mooi versierd door allerlei kleine veertjes op de kraag te plakken. Men zou nu denken dat de vrouwtjes geen belangstelling voor dat kunstprodukt van een praaljonker zouden hebben, omdat hij met datafwijkende verenkleed niet zou worden herkend, maar het tegendeel was waar. Zijn succes bij de vrouwtjes was minstens dubbel zo groot. Het komt meer voor dat overdreven dingen (zowel wat grootte als kleurenpracht betreft) meer belangstelling trekken dan een normaal individu.

Opmerkelijk is ook dat een pauwen twee dagen lang bij een dode pauwhaan bleef en later trachtte om de staartveren te bemachtigen, die in een vaas bij het raam stonden.

ysel

De voliere van de maand

Zo'n 35 jaar geleden, ik was een jochie van ongeveer 14 jaar, kreeg ik een paartje rijstvogels. Dat was het begin van een vogelliefhebberij die nooit meer is overgegaan.

Sinds ongeveer 10 jaar geleden, houd ik mij vooral bezig met de gaaiachtigen. In de eerste plaats doe ik dat om de uitdaging, want deze vogelsoorten zijn bepaald moeilijker in conditie te houden dan bijvoorbeeld de eerdergenoemde rijstvogels.

Bovendien boeit mij in de gaaiachtigen hun prachtige zang. Vooral s'avonds, zovlak voor het donker wordt, is het een lust om naar hun gefluit te luisteren, maar daarover straks meer.

En zoals het vaak gaat, op een gegeven ogenblik voldeed mijn oude kanarievolière toch niet meer en dus maakte ik in 1987 een plan voor een nieuwe volière op een andere (zonnige) plek, maar ja daar stond wel toevallig de tuinschuur. Die schuur moest verplaatst worden naar de plek van de oude volière. Dat betekende dat de vogels tijdelijk een ander onderkomen zouden krijgen, kortom nogal wat problemen die goed overdacht moesten worden. Begin 1989 was het zover dat met de bouw kon worden begonnen. De volière werd gebouwd tegen een nieuwe schutting van rabatdelen en verder van houten staanders overtrokken met zogenaamd dubbeltjesgaas. Hij werd 9 m lang, 3 m diep en 2,20 m hoog. Aan de linkerkant is een nachthok aangebouwd, dat tevens dienst doet als sluis naar de volière. In de volière, die gedeeltelijk met kunstvezelplaat overdekt is, heb ik enkele boomstammen neergezet en wat stevige struiken geplant zoals vlier, kamperfoelie, riet en thuja. Op de zandige bodem wordt elke drie weken

een flinke lading bosgrond gestort waar de vogels direct op afkomen om er allerlei insectjes uit te snappen. De grote drinkbak die op een boomstronk van 50 cm boven de grond is aangebracht, is onzichtbaar aangesloten op de waterleiding zodat de vogels steeds over fris en schoon bad/drinkwater beschikken.

Verder maak ik door middel van een gazonspoeier een soort regeninstallatie uiteraard ook aangesloten op de kraan. Bovendien heb ik op een paar plaatsen TL verlichting aangebracht. Deze gebruik ik uitsluitend wanneer ik s'avonds op mijn gemak nog een poosje naar de vogels wil kijken. Dan ook komt

hun gezang pas goed tot zijn recht. De bevolking bestaat uit Siberische gaailijster, glansspreeuw, rode kardinaal, kernbijter, witwang- en formosa buulbuul, chinese spotlijster en nog een paar soorten. Van al de soorten zoveel mogelijk mannen en poppen, tezamen 25 stuks.

Hoewel kweekresultaten zeldzaam zijn, wil ik het dit jaar toch zoveel mogelijk trachten te stimuleren. Daarom heb ik reeds in september vorig jaar wat nestplaatsen in de volière aangebracht. Als voedsel krijgen mijn vogels universeel- en insectenvoer, meelwormen, diverse soorten fruit, nectardrank, rozebottels, vlierbessen en soms wat tahoe. Dat tahoe is bijzonder eiwitrijk en wordt, als ze er eenmaal aan gewend zijn, graag door de vogels gegeten. Op dit gevarieerde dieet doen de vogels het uitstekend en kunnen ze het gehele jaar door onverwarmd worden gehouden.

Sinds jaren ben ik lid van de Vogelvere-

niging De Gieteling in Dedemsvaart en doe ik ook mee aan de jaarlijkse tentoonstelling. Ik hoop nog vele jaren van mijn vogels in hun nieuwe omgeving te kunnen genieten.

L. van Tolie, Dedemsvaart

KALENDER 1990

Prinses van Wales - Parkiet

De wetenschappelijke benaming van deze fraaie parkiet is **Polytelis alexandrae**.

De geslachtsnaam betekend zoveel als "prachtig", "fraai", "magnifiek". De soortnaam heeft betrekking op prinses Alexandra. De historie is ongeveer als volgt.

In de 19e eeuw was men druk in de weer de Australische binnenlanden te exploreren. Zo werd in 1826 in Nieuw-Zuid-Wales de Barrabandparkiet ontdekt. Deze "**Polytelis swainsoni**" is genoemd naar de Britse ornitholoog William Swainson, die leefde van 1789 tot 1855. Enige jaren later werd weer een nieuwe parkiet ontdekt, de bergparkiet (**Polytelis anthopeplus**) - anthos = bloem en peplos = gewaad.

Daarna duurde het bijna 40 jaar alvorens de Prinses van Wales-parkiet werd ontdekt. De befaamde ornitholoog Frederik Waterhouse zag in de binnenlanden een zwerm van deze fraaie parkieten. Voor de determinatie schoot hij twee van de vogels. Niettemin werden de vogels pas in 1883 beschreven door de bekende natuurvorser John Gould. Naar hem zijn vele Australische dieren genoemd. Hij noemde de pas beschreven parkiet naar prinses Alexandra van Denemarken. Zij werd geboren in 1844 in Kopenhagen. Zij huwde in 1863 met Albert Edward, de Prins van Wales. Edward werd in 1901 onder de naam Edward VII koning van Groot-Brittannië. Alexandra was evenwel ook "Prinses van Wales" en vandaar de Nederlandse benaming.

Het verspreidingsgebied van de "prinses" strekt zich uit over delen van Centraal-Australië en verder naar het westen en noordwesten van het continent. Gewoonlijk worden deze parkieten paarsgewijs waargenomen of soms in vrij kleine groepjes. Ze leven een tamelijk "zwerfend bestaan", een zogenaamd nomadisch leven. Hun voorkeur gaat uit naar opgaand hout in de buurt van allerlei waterlopen. Deze fraaie parkieten zijn vrij veel op de grond te zien, waar ze naarstig speuren naar diverse zaadjes van allerlei grassen, voornamelijk spinifex, waarvan er drie soorten in Australië voorkomen. Neville W. Cayley vermeldt in "What bird is that?" dat deze parkieten graag languit op een dikke tak liggen, net als een hagedis, in plaats van "normaal" op een tak of twijg te gaan zitten. Zoals alle parkieten nestelen ook de "prinsessen" in een holte in een dikke tak of stam. Er worden 4 tot 6 witte eieren gelegd, zoals dat bij vrijwel alle halebreeders het geval is.

Meindert de Jong

Standaard eisen in praktijk Mozaiek oranje roodbruin type I:

Een gepigmenteerde mozaiek uit de bruinserie met de vetstofkleur oranje rood. Het bruin-eumelanine in de bestreping alsmede in vleugel- in staartpennen, plus het bruinphaeomelanine **tussen** de bestreping moeten geheel in elkaar vloeien waardoor er een mooi egaal bruine vogel ontstaat, moet ook voldoende bruin in borst en flanken zijn met een matige schimmelverdeling.

De oranje rode vetstofkleur vindt men in de oogstreepjes; borstvlak, schouders en stuitkussen. De mozaieksluier zal bij de mozaiek oranje roodbruin minder tot uiting komen als bijvoorbeeld bij een oranje rood gaat mozaiek. Het totaalbeeld van een oranje roodbruin mozaiek zal over het algemeen minder duidelijk overkomen. Dat komt door het bruin pigment, het oranje rood en de schimmelverdeling, niettemin kan een oranje roodbruin mozaiek wel mooi zijn en goed op de t.t. spelen soms in de top. Bij het samenstellen van de kweekvogels moet men weer zeer streng en selectief te werk gaan. Vogels met de volgende fouten moet men zoveel mogelijk uitschakelen voor de kweek: Man en pop onvoldoende bruin bezit; bruin niet vloeiend genoeg; te weinig bruin in borst en/of flanken. Bij de man, type 2, masker te groot en te ver door-

lopend naar achter de ogen; borstvlak te groot, loopt uit naar de flanken of loopt door tot onder de snavel; schoudertekening te groot niet scherp afgetekend en loopt door in de vleugels; kleur stuitkussen niet diep genoeg of onzuiver rood in de staart en/of oranje rood in rugdek aanwezig een nogal vaak voorkomende fout.

Pop heeft te lange oogstreepjes, niet op de juiste plaats boven het oog maar er in; borstvlak te groot; schoudertekening niet scherp afgetekend, te ver doorlopend in de vleugels; oranje rood in de staart, oranje rood slaat wat door in rugdek; missen van keelstippen; de vetstofkleur over het algemeen te zwak of niet zuiver van kleur.

Een goed oranjeroed bezit kan men verkrijgen door de vogels op te voeren met kleurstimulerende middelen zoals intensief of canthaxatine, dagelijks vers door het eivoer of drinkwater. Hiermee beginnen als de jonge vogels ongeveer 6-8 weken oud zijn tot na de ruiperiode. De mozaiektekening komt bij de jonge vogels pas na de rui tot ontwikkeling en de vogels zijn op hun mooist in de winter of vlak voor de kweek.

Kweekaanwijzing:

Man oranje roodbruin dubbel mozaiek

maal op oranje roodbruin mozaiek. Wat enkel en dubbel mozaiek mannen zijn heb ik in een vorig artikel al eens omschreven, het beste is dit artikel nog eens na te lezen. Het samenstellen van de kweekvogels is in dit artikel al zeer uitvoerig behandeld. Uit deze paring komen zowel mannen als poppen mozaiek type 1 en 2. Niet te intensieve vogels gebruiken omdat de intensiefactor het optreden van de mozaiektekening kan beletten.

Waarom gebruiken we alleen bij de mozaieken type 1 en 2? Omdat de mozaieken een duidelijk geslachts onderscheid hebben, dit noemen we dimorfisme en dit betekent een duidelijk verschil (uiterlijk) tussen man en pop, iets wat bij de klassieke kleuren zonder mozaiek niet zo duidelijk is waar te nemen, soms wel bij een goed doorgekweekte stam vogels.

Voorkomende fouten:

Oogstreepjes niet scherp afgetekend, te kort of te lang.

Oogstreepjes niet op de juiste plaats, door en/of rond de ogen.

Buiten de mozaiektekening niet wit of zilver genoeg.

De borstvlak te fel van kleur, te groot of te klein of helemaal niet aanwezig.

Schoudervlekken te groot, te zwakgekleurd of niet scherp afgetekend.

Vetstofkleur boven de snavel.

Schoudertekening loopt te ver door in de vleugelpennen.

Vetstofkleur in rugdek en staartpennen.

Vetstofkleur te zwak, onzuiver van kleur en/of niet egaal.

Te veel of te weinig schimmel.

Keelstippen niet of nauwelijks aanwezig.

Mozaiektekening aan kop en/of schouders niet symmetrisch.

Bonthed in bevedering en/of hoorndelen.

Pigmentfouten zoals bij vergelijkbare niet mozaieken.

Wat betreft de tentoonstelling kunnen typ 1 en 2 de standaard benaderen.

Plet Verdult.